

SLOVENSKI VESTNIK

Tiskovina ■ Poština plačana pri pošti 64290 Tržič

P.n. 1
Koroška osrednja knjižnica
"Dr. F. Sušnik"
Na gradu 1
62390-RAVNE NA KOROŠKEM - YU

SLOVENSKI VESTNIK, Tavliserstr. 16, A-9020 Celovec
Zastopnik za YU: ADIT-DZS, P.P. 171, 61000 Ljubljana

CELOVEC
ČETRTEK
7. JUNIJ
1990

Letnik XLV.
Štev. 39 (2554)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
din. 10

P. b. b.

Predstavil se je „Slovenski inštitut za proučevanje prostora Alpe-Jadran“

Včeraj sta predsednik, univ. as. dr. Vladimir Wakounig in poslovodja mag. Franc Wedenig na tiskovni konferenci v hotelu Moser Verdino v Celovcu širši javnosti predstavila nov „Slovenski inštitut za proučevanje prostora Alpe-Jadran“.

učenje prostora Alpe-Jadran“.

Inštitut je naslednik „Slovenskega znanstvenega inštituta“ in ne bo preučeval le problemov Slovencev na Koroškem, temveč se bo posvetil tudi sociološkimi, gospodarskim, političnim, ekološkim idr. problemom v celotnem prostoru Alpe-Jadran.

Na tiskovni konferenci (slika) so zavzeli stališča tudi znanstveniki in raziskovalci, s katerimi bo inštitut sodeloval. Prisotni so bili: dipl. inž. Ernst Gehmacher (IFES, Dunaj), univ. prof. dr. Niko Toš, predsednik Centra za raziskave javnega mnenja (Ljubljana) in univ. prof. dr. Aleš Lokar, predsednik Centra za internacionalizacijo podjetij (Videm).

Razgovor z Durnwalderjem brez KHD!

Po jasni izpovedi, da se obe osrednji slovenski organizaciji na razgovor z južnotirolskim deželnim glavarjem Durnwalderjem ne bosta usedli skupaj s KHD in brambovci, je včeraj v Celovcu le prišlo do srečanja med gostom iz Južne Tirolske in predstavniki koroških Slovencev. ZSO je na srečanju zastopal predsednik dipl. inž. Feliks Wieser. Več o razgovoru v prihodnji številki.

10. oktober brez Slovencev! Praznovanja s staro vsebino

70. obletnica koroškega plebiscita bo potekala kot vsa praznovanja doslej: brez udeležbe Slovencev, zato pa tem bolj nemškonalno in brez vsakih elementov sprave in boljšega sožitja med obema narodnostnima skupnostma v deželi. Skratka: s staro vsebino in v starem „gvantu“!

Smernice za tako praznovanje je izdelal tako imenovani komite za praznovanje 10. oktobra, v katerem so zastopane vse koroške deželnozborske stranke pod vod-

stvom deželnega glavarja Haiderja in glavnega organizatorja praznovanja leta 1980, inženirja Pruggerja, predsednika koroške „Landmannschaft“.

V reakciji na predstavitev programa za uradno praznovanje desetooktobrske obletnice, ki ga je predstavil sam Haider ob pomoči druge predsednice koroškega deželnega zbora in avtorice svobodnjaškega zbornika 1989 Kriemhild Trattigove ter že imenovanega inž. Pruggerja,

je tajnik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Marjan Sturm poudaril, da je predloženi koncept potrjeval stališča ZSO, ki se je že pred časom odločila, da ne bo sodelovala pri takem praznovanju. „Slovenska beseda je pri tem praznovanju slej ko prej prepovedana, slovenska narodnostna skupnost naj bi služila edinole za stafažo“, je poudaril tajnik ZSO in nadaljeval, da „vsebinska praznovanja odgovarja tradiciji praznovanj zmage nemštva nad

slovensko narodnostno skupnostjo.“

Dr. Sturm je v stališču ZSO do predloženega programa uradnih plebiscitnih praznovanj tudi ugotovil, da letošnja praznovanja kažejo na nadaljnji premik v desno, saj je prvič v uradni program vključeno tudi znano srečanje na Ulrichsbergu, na katerih so v zadnjih letih sodelovali bivši esesovci. Nadaljnji dokaz zato je tudi popolnoma nekritično polaganje vencev na (dalje na 2. strani)

Brezcarinska dolina Bele?

Kot prispevek k pospeševanju doline Bele, ki je z zaprtjem tovarne celuloze „Obir“ izgubila nad 200 delovnih mest, je namestnik deželnega glavarja dr. Zernatto za celotno dolino predlagal status brezcarinske cone. Predsednik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser je predlog pozdravil in menil, da naj tako trgovska zbornica kot dežela in občina Železna Kapla-Bela ta predlog, ki je eden redkih konstruktivnih, ki jih je neki koroški politiki postavil v zadnjih mesecih, temeljito obravnavajo.

PREBERITE

- 2 Univerzitetni profesorji tožijo
- 4 Heute im Slovenski vestnik
- 5 Reportaža o akciji „Dvojezičnost naj se vidi“
- 6 „Giro“ gostoval na Koroškem
- 7 Ropar „obiskal“ pliberško posojilnico
- 8 Obletnice
- 9 ZKP na letnem izletu v Toskani
- 10 Koledar prireditev in roman
- 12 Pred začetkom SP v nogometu

Razstavo sta predstavila Janez Bogataj in Vladimir Podhostnik.

Mednarodna razstava domače in umetne obrti Alpe-Jadran

Zveza obrtnih združenj Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije, Splošno združenje drobnega gospodarstva Slovenije ter skupščina občine Slovenj Gradec so včeraj na tiskovni konferenci v Celovcu predstavili

vsebinsko zasnovano in program mednarodne razstave domače in umetne obrti Alpe-Jadran, ki bo v Galeriji likovnih umetnosti v Slovenjem Gradcu od 15. do 24. junija 1990.

Slika: Mohar

Sedanji sosvet še zdaleč ni optimalna rešitev

Kot v tem času še najboljše, toda še daleč od optimalnega zastopstva interesov manjšin nasproti zvezni vladi, je manjšinski strokovnjak pri Uradu zveznega kanclerja dr. Heinz Tichy ocenil funkcijo in kompetence narodnostnih sosvetov. Tichy je to oceno izrekel na mednarodnem manjšinskem seminarju v Neumarktu na avstrijskem Štajerskem in menil, da pojmuje nalogo sosvetov (konstituirana sta sosveta za Slovence na Koroškem ter za Madžare na Gradiščanskem) trenutno v ustvarjanju vzdušja strpnosti in sodelovanja v omenjenih zveznih deželah. Dolgoročno pa mora, po mnenju dr. Ti-

chyja, priti do nove in bolj pristojne oblike sosvetov, tudi z bolj demokratično zasedbo tega organa.

Glede delovanja sosveta za Slovence na Koroškem je Tichy dejal, da je po enem letu težko govoriti o konkretnih rezultatih, da pa je v primeru šolstva sosvetu le uspelo „omehčati nekatere okorele fronte“, da pa bo bolj konkretna ocena delovanja sosveta možna šele, ko bodo člani obravnavali kompleksna vprašanja, kot so to dvojezični otroški vrtci, glasbena šola itd. Glede pristojnosti se je Tichy jasno izrazil, da le-ta „zagotovo nima nobene prave“ (dalje na 2. strani)

Ko je slovenski premier Peterle napovedal razjasnitev vprašanja tako imenovanih odvedenih (Verschleppte), so bile reakcije dokaj različne. Vsekakor pa je bilo čutiti zmagoslavje med nemškonacionalnimi silami v deželi, ki so s tem kaj hitro povezale svojo odklonilno politiko do koroškega partizanskega oz. antifašističnega odpora nasploh in v izjavi čutile potrditev svojih stališč.

KOMENTAR

dr. MARJANA STURMA

ODVEDENCI IN OZADJA

V polpretekli zgodovini Koroške namreč ni drugega vprašanja, ki bi imelo tako manipulativen karakter, kot prav vprašanje odvedenih.

Dejstvo je, da se je v Evropi druga svetovna vojna končala prav na koroških tleh šele nekaj dni po uradni razglasitvi njenega konca, namreč okrog 15. maja 1945 na Pliberškem polju oz. pri humperškem mostu blizu Borovelj. Poslednji boji so bili izredno brutalni, ker se nemška vojska na Balkanu ni hotela predati na jugoslovanskih, temveč na avstrijskih tleh. Od 9. do 15. maja je na obeh straneh padlo še na stotine žrtev.

V sklopu teh poslednjih vojaških operacij je prišlo tudi do odvedbe nad 200 Korošcev – dobršnega dela takih, ki so že v času ilegalne vstopili v NSDAP in imeli tudi kasneje pomembne funkcije v nacionalsocialističnem režimu. Medtem ko je bila večina odvedenih izpuščena in se je vrnila domov, je usoda tistih, ki se niso vrnili, neznana. Vprašanje in usoda odvedenih sta takoj po letu 1945 postali za uradno Koroško zelo pomembni, kajti z njima so nemškonacionalne sile v deželi lažje prikrile svoj delež v nacionalsocialističnem ustroju. Nekaj dejstev: Koroški gauleiter Kutschera je v neki spomenici leta 1940, naslovljeni Berlinu, zapisal, da je „na Koroškem nacionalsocializem zakoreninjen že od leta 1921 dalje“. Medtem ko navaja in argumentira nacionalsocialistično privrženost Koroške, te „sposobnosti“ daje na voljo za bližnji napad na Jugoslavijo. Pravi, da je samo še vprašanje časa, kdaj bo prišlo do preureditve jugovzhoda in pri tem bo prav Koroška s svojimi izkušnjami lahko dosti pomagala. Delež Koroške pri okupaciji Slovenije pa je eviden-

ten. Leta 1942 ustanovljeni „Institut für Landesforschung“, v katerem so delali najpomembnejši koroški znanstveniki kot Wutte, Paschinger, Moser, Miro itd. se je „znanstveno“ ukvarjal z vprašanjem germanizacije Slovenije. Na nekem internem sestanku, na katerem je sodeloval tudi Maier-Kaibitsch, so razpravljali tudi o tem, da bi bilo treba vso slovensko inteligenco postreliti,

kar pa ni mogoče, ker gestapo nima kompletnega seznama. Lahko pa bi našli še kopico takih primerov.

Prekvalificiranje odvedenih v domovini zveste Korošce, ki so se v času plebiscita udeleževali v prid Avstrije, ima torej dvojno funkcijo:

1. prikriti dejstvo, da je velik del teh odvedenih sodeloval pri pripravah za izselitev koroških Slovencev in bil sploh vključen v nacionalsocialističnih aparat in

2. prikriti dejstvo, da je avtohtoni nacionalsocializem na Koroškem sodeloval pri pripravah in izvedbi napada na Jugoslavijo oz. Slovenijo. Gauleiter Rainer je decembra 1942, potem ko so v okolici Sel in Železne Kaple zajeli okoli 200 koroških Slovencev, ki so organizirali prve celice odpora, dejal: „V letih 1918-1920 smo vodili obrambni boj defenzivno, zdaj ga vodimo ofenzivno in do končne zmage“.

Vprašanje odvedenih je bilo na Koroškem vedno dobrodošlo tudi zato, da se ni govorilo o izseljevanju, o Dachau, Ravensbrücku, Treblinku itd. V ospredje so postavili „partizanski teror“ in v tem kontekstu sugestije, da so nemški vojaki branili domovino pred Jugom – torej opravljali svojo domovinsko dolžnost!

Slovenski premier Peterle je najbrž dobro mislil, ko je predlagal ustanovitev komisije, ki naj bi preučila vprašanje odvedenih. Res je že čas, da se vse tedanje okoliščine preučijo. Toda sprava med obema sosedoma ne more biti samo enosmernica.

Haider je namreč Peterletovo iniciativo že interpretiral po svoje, namreč tako, da jo je uporabil za podkrepitev svoje odklonitve predaje avstrijskih odlikovanj pripadnikom odporniškega gibanja.

Iz vidika koroških Slovencev je seveda jasno, da podpiramo strokovno razjasnitev dogajanj na Koroškem med leti 1938-1945, iz izkušenj pa vemo, da to ne bo enostavno. Zato upamo, da bo nova slovenska oblast samozavešno vztrajala na razčistitvi teh vprašanj naše polpretekle zgodovine, ki ne hromijo le sožitja med manjšino in večino v deželi, temveč tudi sodelovanje med Slovenijo in Koroško.

10. oktober brez Slovencev!

(Nadaljevanje s 1. strani)

grobove takih oseb, ki so imeli v letih 1938 do 1945 dvomljivo vlogo na Koroškem.

„70 let po plebiscitu na Koroškem bo izvedeno praznovanje, ki meri v preteklost in ne v bodočnost. Iz tega vidika je bila odločitev Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, da se ne udeleži oz. ne sodeluje pri takih plebiscitnih praznovanjih, popolnoma pravilna“, je v izjavi za tisk dejal dr. Marjan Sturm.

Stališču ZSO se je končno – čeprav s precejšnjo zamudo – pretekli torek pridružil tudi Narodni svet koroških Slovencev in v tiskovni izjavi odpovedal svoje sodelovanje pri letošnjih plebiscitnih praznovanjih. Tajnik NSKS mag. Marjan Pipp je menil, da se je deželni glavar Haider „spet spustil na kolena pred starokopitnimi nemškutarskimi združenji“ in dejal, da NSKS ni pripravljen žrtvovati svojega imena za take „reakcijske prireditve“.

V kolikšni meri je uradno praznovanje 10. oktobra 1990 usmerjeno v preteklost, oživlja nemštvo ter izriva slovensko narodnostno skupnost, slovenski jezik in slovensko kulturo iz uradnega dela praznovanj, kaže že prva uradna prireditve. Uradno praznovanje se bo namreč začelo z iz prejšnjih let dovolj znano prireditvijo koroških brambovcev v domu glasbe v Celovcu (6. oktobra), dan za tem pa je

na sporedu srečanje na Ulrichsbergu, ki naj bi po Haiderjevih besedah imelo evropsko razsežnost.

Vmes – po vsej verjetnosti za nevtralizacijo omenjenih prireditev – pa je na programu mladinsko srečanje Alpe-Jadran, na katerem naj bi sodelovale glasbene in folklorne skupine iz Slovenije, Hrvaške, Furlanije ter Koroške, moderacija večera pa naj bi bila trojezična. Haider je s tem v zvezi napovedal, da bo na tej prireditvi sodelovala tudi skupina „4J“ ter še neznan pisatelj iz vrst slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

Za 9. oktober pa je na sporedu polaganje vencev na grobove dr. Lemischa, Martina Wutteja ter tudi Hansa Steinacherja, znanega po njegovi „zmagi v nemški noči“. Opoldne in popoldne pa se bosta na slavnostnih sejah sestala občinski svet mesta Celovec ter deželni zbor. V deželnem zboru bosta govorila predsednica Achatzeva ter Haider, govor predstavnika koroških Slovencev ni predviden, saj Slovenci v koroškem deželnem zboru tudi niso zastopani (Haider). Na predvečer 10. oktobra pa so nadalje načrtovane plebiscitne prireditve po občinah, kresovi ter zvonjenje po vseh cerkvah na Koroškem. V Celovcu pa je na programu mladinska prireditve, na katero namerava Haider povabiti k sodelovanju tudi slovenske mladinske organizacije.

10. oktober se bo začel ob

10. uri v Celovcu s prazničnim mimohodom, ki pa naj bi bil letos krajši kot leta 1980, ko je trajal 6 ur in 17 minut. Nato bodo sledili govori celovskega župana Guggenbergerja, deželnega glavarja Haiderja, zveznega kanclerja Vranitzkega ter zveznega predsednika Waldheima. Uradni zaključek plebiscitnih prireditev bo sprejem za vse častne goste, med njimi tudi za vse avstrijske deželne glavarje ter predsednike vlad iz prostora Alpe-Jadran.

Deželni glavar je tudi poudaril, da bo za letošnjo obletnico plebiscita izdan poseben odlok, s katerim bo vsem šolam predpisano obvezno praznovanje 10. oktobra ter posredovanje pomena tega dneva. Ob 70. obletnici bo dežela Koroška izdala tudi posebno brošuro ter nalepke z geslom „Ein Kärnten – 10. Oktober 1920 – 1990“, seveda samo v nemškem jeziku, ker je, kot je dejal Haider, nemščina državni jezik.

Haider je na tiskovni konferenci tudi seznanil javnost s stroški, ki bodo potrebni za letošnji plebiscitni spektakel, in dejal, da bodo znašali med 6 in 10 milijoni šilingov.

Ob koncu pa je Haider skušal izvesti še pritisk na odgovorne za snemanje dokumentacije o 10. oktobru 1920, ko je dejal, da upa, da bo ORF končno ustregel znanstvenim zahtevam ter da bo v tem primeru dežela dokumentacijo odkupila za predvajanje v šolah.

Ivan Lukan

Sedanji sosvet...

(nadaljevanje s 1. strani)

vice do soodločanja“, kvečjemu „minimalno pravico razpravljanja“. Kar se tiče pravice, da mora vlada poslušati mnenje sosveta pred sprejemanjem zakonov, ki prizadevajo manjšine, pa je strokovnjak za manjšinska vprašanja dejal, da gre pri tem za „šibko pravico“ sosveta, saj v primeru, da vlada tega ne stori, niso predvidene nobene sankcije, tudi ne v zvezi s ponovitvijo postopka za sprejemanje zakona.

O praktičnem vplivu sosvetov na manjšinsko politiko zvezne in tudi deželnih vlad pa je dr. Tichy menil, da bo ta večji, če bo tudi soglasje v sosvetu doseglo višjo stopnjo. Če bo tako, bo „visoka poli-

tika prisiljena, da bolj in intenzivneje razmišlja o manjšinskih zadevah“, je dejal dr. Tichy.

V diskusiji je referent zavzel tudi stališče do politike financiranja manjšine s strani dežele Koroške, ker se je predstavnik svobodnjaške stranke v koroškem deželnem zboru pritožil, da zvezna vlada vsa leta od podpisa državne pogodbe sprejema manjšinske zakone, ki pa jih morajo potem realizirati dežele. Tichy: „Ne glede na pristojnosti zveze oz. dežele se lahko strinjam z diskusijskim prispevkom glavnega urednika Slovenskega vestnika, češ da bi dežela Koroška lahko v znatno večji meri finančno podpirala dejavnost slovenske narodnostne skupnosti.“

Ministrski svet odobril oba zakonska osnutka

Ministrski svet je na svoji seji v torek na Dunaju odobril oba zakonska osnutka o manjšinskem šolstvu, to sta novelacija manjšinskošolskega zakona za Koroško ter manjšinskošolski ustavni zakon, ki bo zajel vse manj-

šine v Avstriji, ki so zajete v 7. členu Avstrijske državne pogodbe. Oba osnutka bosta sedaj vključena v razpravo v avstrijski parlament, rok za sprejetje zakona o manjšinskem šolstvu pa je 30. november 1990.

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

vabi na

krajevni sestanek

Čas: četrtek, 7. 6. '90
ob 20.30 uri

Kraj: kulturni dom na Radišah

Tajnik ZSO dr. Marjan Sturm Vas bo informiral o aktualnem položaju v šolstvu, o perspektivah sodelovanja z NSKS oz. o Koordinacijskem odboru ter o stališču ZSO do desetooktobrskih praznovanj.

Obvestilo

Zaradi praznika (Te-lovo) dne 14. junija, boste prihodnjo številko Slovenskega vestnika prejeli v sredo, 13. junija.

Uredništvo

TRIBUNA
BRALCEV

Opravičemanija

Ko se je Vaclav Havel tik po svoji izvolitvi za češkoslovaškega predsednika nemškemu narodu opravičil za izgon sudetskih Nemcev po drugi svetovni vojni, mu to ni prineslo najširših simpatij med svojim ljudstvom. Češki narod je preveč trpel pod nacionalnim socializmom, preveč sudetskih Nemcev je prosto-voljno sodelovalo z nemškim okupatorjem, pregloboke so bile rane čeških žrtv, ki jim jih je prizadejal nemški fašizem. Lidice še niso pozabljene.

Pa vendar: Havel sam je obrazložil svoje opravičilo s tem, da ni oprostil krivde nacističnih grozodejstev in nacističnih zločincev, da pa se je hotel enkrat za vselej izreči proti teoriji vsakršne „kollektivne krivde“ nemškega naroda, ki je botrovala izgonu vseh sudetskih Nemcev iz Češkoslovaške zgolj zaradi njihove narodnostne pripadnosti, neodvisno od njihove subjektivne krivde. – Argument, ki sta ga sprejela mednarodna javnost in – četudi z mešanimi občutki – češko ljudstvo.

Kakor da bi bil hotel potrditi pogosto uporabljan Marxov stavek, da se zgodovina dogaja dvakrat, in sicer drugač kot farsa, je nedavno tega presenetil Lojze Peterle: v zgrešenem upanju, da bo zbudil zase podobno mednarodno zanimanje kot Havel, se je preko avstrijske televizije na široko opravičeval za tako imenovane koroške odvedence, „žrtve“ slovenskih partizanov. Posebnega odmeva v Avstriji gospod Peterle ni imel: z izjemo gospoda Haiderja in krogov okoli koroškega „Heimatdienst“ je aplavz, ki ga je verjetno pričakoval, izostal. Za bivšimi nacisti tudi v Waldheimovi Avstriji ne pretakajo solza. In tako imenovani „odvedenci“ so bili – kakor smo to v tem listu že večkrat dokazovali – povečini prav to. Ne civilne žrtve, temveč zagrizeni in zavestni nacisti, organizirani v NSDAP in GESTAPO, bistveni povzročitelji psihičnega in fizičnega genocida nad koroškimi Slovenci v prvi republiki in med drugo svetovno vojno. Njih je doletela kazen.

Slovenci se nimamo kaj opravičevati, saj ni šlo za nerazlikovan kolektiven obračun, marveč za konkretne osebe, ki so bile v prvih vrstah organizatorjev izseljevanja koroških Slovencev in fizičnega uničevanja upravičnega partizanskega odpora.

S svojim omalovaževanjem bivših slovenskih partizanov in vseh slovenskih žrtv na koroških tleh in s svojim snubljenjem simpatij finančno potentnih koroških partnerjev, za katere Peterle očitno ve, kje jih je treba iskati, se vsekakor ni povzdignil na pedestal evropskega državnika Havla, kot je to verjetno želel, temveč se je spustil na raven Haiderja in nemškonacionalnih organizacij na Koroškem in pri njih požel aplavz. V tej družini bo ostal marginalna v veličastni svobodoljubni zgodovini Slovencev, ki je niso pisali domobranci kolaboracionisti, temveč slovenski partizani – od komunistov tja do poštenih krščanskih socialcev, ki si takega govornika zagotovo niso zaslužili.

F. Z.

**Naročite
„Slovenski
vestnik!“**

OBZORNİK

Tudi nova hrvaška vlada za
zaprtje jedrske elektrarne!

ZAGREB/LJUBLJANA. Medtem ko je minister za energetiko v novi hrvaški vladi še pred nekaj dnevi napadel protijedrsko politiko Republike Slovenije, se je v torek stališče nove hrvaške vla-

Ustanovni kongres
Socialistične
stranke Slovenije

LJUBLJANA. – V soboto, 9. junija, bo v Cankarjevem domu prvi in ustanovni kongres Socialistične stranke Slovenije. Nova stranka izvira iz Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

41.000
nezaposlenih

LJUBLJANA. V Sloveniji je ta čas okrog 41.000 nezaposlenih, preko 200.000 delavcev pa je zaposlenih v podjetjih oz. delovnih organizacijah, katerih žiro-računi so trenutno blokirani. Po podatkih Zavoda za zaposlovanje v Ljubljani je bilo do maja letos ukinjenih okrog 10.000 delovnih mest.

Peterle obiskal grobove v Kočevskem Rogu

KOČEVSKI ROG. – Grobove nekdanjih domobrancev, ki so po 2. svetovni vojni končali svojo življenjsko pot, je na binkošno nedeljo obiskal novi predsednik slovenske vlade Lojze Peterle s člani vlade, podpredsednikom Leom Šešerkom ter ministroma Janezom Janšo in Igorjem Bavčarjem.

Bolgari volijo 10. junija: prehod v demokracijo s koalicijsko vlado?

IGOR SCHELLANDER

Preobrat je na zasedanju CK bolgarskih komunistov 10. novembra 1989 sprožil takratni zunanji minister Petar Mladenov. Todor Živkov, ki je bil na čelu partije od leta 1954 in ki je bil vse od leta 1971 tudi državni predsednik, je bil preko noči odstavljen. Sedaj ga čaka sodna obravnava, ki bo menda že kmalu po volitvah. Med desetimi točkami obtožbe so med drugim očitki glede političnih napak, odgovornosti za gospodarsko polomijo in osebno bogatenje. Za preobrat je bil res že skrajni čas. Živkova gospodarska politika je v preteklih petih letih privedla državo (preko 10 milijard dolarjev zunanjih dogov) na rob bankrota. Dolgoletna nasilna politika bolgarizacije turške narodne skupnosti in navsezadnje nemiri in eksodus Turkov v Turčijo lani spomladi so Bolgarijo pahnil v zunanje-politično izolacijo. Odločilni moment za Mladenovo vstajo proti Živkovu je bilo nasilno postopanje policijskih sil proti alternativni opozicijski skupini 'Ekoglasnost', ki je

de do problema JE v Krškem popolnoma spremenilo. Kot poroča tiskovna služba, je sedaj tudi hrvaška vlada za njeno zaprtje in za iskanje alternativnih virov za proizvodnjo električne energije. Kot je znano, sta JE Krško zgradili republikli Slovenija in Hrvaška.

Medtem je mednarodna agencija za jedrsko energijo s sedežem na Dunaju po večdnevem pregledu JE Krško ugotovila, da le-ta „dela varno in ne ogroža bližnje okolice“. Mednarodne agencija v sporočilu za javnost tudi ugotavlja, da so odgovorni v Krškem skoraj v celoti izvedli vsa priporočila, ki jim jih je dala agencija po zadnjem pregledu JE.

Odprt sejem

KRANJ. V torek so odprli 18. sejem opreme in sredstev za civilno zaščito. Letos so poleg razstave organizirali tudi seminarje, danes pa bo na sporedu velika gasilska vaja pod naslovom „Gorenjska '90“. Sejem bo odprt še do sobote, 9. junija 1990.

SOFJA. – Politčne in družbene spremembe v Bolgariji so potekale skoraj ob istem času kot v Vzhodni Nemčiji in ČSFR, vendar niso zbudile enake pozornosti. Pri prvih splošnih volitvah v nedeljo imajo po aktualnih analizah največ izgledov komunisti, ki se po preobratu v lanskem novembru imenujejo Bolgarska socialistična partija (BSP), Zveza demokratičnih sil (ZDS) in Kmečka stranka, ki je v smislu blokovske stranke obstajala tudi že pod komunističnim režimom. Sredi maja se je 44,4 odstotka volilcev izreklo za BSP, 25,7 odstotka za ZDS ter 11,5 odstotkov za Kmečko stranko.

ob svetovnem zasedanju 'Ekoforuma' v Sofiji sprožilo prve javne proteste in manifestacije.

Po 10. novembru je 'Velikoto narodno sobranje', bolgarski parlament, sprejel zakone, ki dovoljujejo ustanavljanje strank in družbenopolitičnih organizacij. Določil je tudi termin za prve splošne volitve. Za nastop na volitvah se je prijavilo 34 od skupaj 83 registriranih strank in organizacij; za 400 sedežev v 'sobranju' se poteguje vsega skupaj 3143 kandidatov. Opozicijska Zveza demokratičnih sil se ne pojmuje kot politični blok, temveč kot strešna organizacija raznih strank in organizacij z demokratično osnovo; ima pa proporcionalno razdeljeno skupno kandidatno listo.

Slavisti zavrnilo umetno
delitev Slovencev v Italiji

RIM. – V Furlaniji-Julijski krajini ne živijo Slovenci in prebivalstvo slovanskega izvora, pač pa samo in izključno Slovenci, ki govorijo v slovenskem knjižnem jeziku ali pa v raznih slovenskih narečjih. To je edino znanstveno pravilno stališče, medtem ko je vsakršno umetno ločevanje z znanstvenega in kulturnega vidika povsem neutemeljeno.

To je v skrajni sintezi stališče, ki ga je Vsedrjavno združenje italijanskih slavistov AIS pred nekaj dnevi izročilo in orisalo ministru za deželna vprašanja Maccanico v zvezi z vladnim „Zakonskim predlogom z ukrepi v korist prebivalstva slovenskega jezika tržaške in goriške pokrajine in prebivalstev slovanskega izvora videmske pokrajine“. Dokument sta ministru Maccanico v imenu AIS izročila profesorja dall'Agata s pizanske univerze in Colucci z rimske univerze. Pred srečanjem z Maccanicom sta se predstavnika AIS sešla tudi s senatorjem Stojanom Spetičem.

Dokument italijanskih slavistov bi moral dokončno rešiti problem umetne delitve Slovencev v Furlaniji-Julijski krajini na več delov. Združenje slavistov pa ga je izdelalo, da bi na ta način prispevalo k znanstveno in kulturno utemeljeni razpravi v zvezi s tem vprašanjem.

V svojem stališču italijanski slavisti poudarjajo, da je znanstveno neutemeljeno ločevati (kot piše v vladnem osnutku) med „slovenskim jezikom“ in „krajevnim narečjem slovanskega izvora“. V vsem slovanskem svetu, pravijo slavisti, ni niti enega narečja ali govorice, ki ne bi pripadala enemu od slovan-

skih nacionalnih jezikov. Slovenci pa govorijo približno 40 narečij, ki jih lahko razdelimo v 7 osnovnih skupin, med katerimi je tudi primorska skupina. In prav tej skupini pripadajo vsa narečja, ki jih govorijo Slovenci videmske, goriške in tržaške pokrajine, kot so dokazali številni raziskovalci, med katerimi tudi italijanski slavisti.

Narečja, ki jih govorijo Slovenci v videmski pokrajini, so arhaična, vendar gre za posledico zgodovinskih in administrativnih dejavnikov, zaradi katerih so bili Slovenci videmske pokrajine ločeni od nacionalnega telesa. Prisotnost besed italijanskega in furlanskega izvora pa je posledica bližine teh narečij z jezikom povsem drugačnega izvora.

Kajžnikov
Hanža

**Pred enim letom je
Narodni svet svojo
politiko zasukal za
180 gradov – po de-
setooktobrski odlo-
čitvi pa jih je dosegel
že 360...**

Glede ekonomskih vprašanj si tako vladajoči socialisti kot opozicija prizadevajo za legalizacijo vseh lastninskih oblik ter za uvedbo tržnega gospodarstva. Socialisti hočejo pri tem zasidirati socialno varstvo, opozicija se priznava k 'šok-terapiji' ter s tem povezani pričakovani visoki brezposelnosti. Tema predvolilnih razprav so kajpada tudi doslej neobravnavana vprašanja in tabuji tako komunistične preteklosti (nomenklatura KP in privilegiji, preganjanje kritikov režima) kakor tudi med- in povojni dogodki (krvavo obračunavanje z vojnimi sovražnikom, radikalno postopanje proti političnim nasprotnikom KP).

Ne glede na izid volitev bo Bolgarija po voltvah po vsej verjetnosti dobila koalicijsko vlado. Socialisti – če bodo obveljali podatki povpraševanja, imajo izgleda za večino – so se tudi v primeru zmage izrekli za široko koalicijsko vlado. Opozicijska ZDS namerava v primeru svoje zmage bivšim komunistom prepustiti notranje in obrambno ministrstvo.

Ausstellung in Slovenj Gradec

Der Gewerbeverband, die Wirtschaftskammer, der Verband der Kleinbetriebe Sloweniens, sowie die Gemeinde Slovenj Gradec und die „Drava“ Druck- und Verlagsgesellschaft in Klagenfurt stellten gestern anlässlich einer Pressekonferenz das inhaltliche Konzept sowie das Programm der Internationalen Ausstellung des Volks- und Kunsthandwerks im Alpen-Adria-Raum, welche in der Zeit vom 15. – 24. Juni 1990 in der Galerie der bildenden Künste in Slovenj Gradec stattfindet, vor. Die Ausstellung ist ein Biennale mit der Teilnahme von Vertretern der Länder des Alpen-Adria-Raumes. Neben der repräsentativen Ausstellung der künstlerischen Höhepunkte auf dem Gebiet des Volks- und Kunsthandwerks wird auch thematisch jener Teil des Kulturgutes vorgestellt, welcher mit dem Kunsthandwerk eng verbunden ist.

Unter dem Titel „Das Handwerk und die Anfänge des Lebens“ werden ferner die schönsten Exponate der Wiegen aller Länder des Alpen-Adria-Raumes (Österreich, Italien, Slowenien, Bayern, Ungarn) die vom Ende des 18. bis Anfang des 19. Jahrhunderts entstanden sind, ausgestellt.

Im Rahmen der Ausstellung, deren Besuch nur zu empfehlen ist, wird auch eine Reihe von interessanten Veranstaltungen durchgeführt.

Bergbahnen Reißbeck wieder in Betrieb

Eine der interessantesten Standseilbahnen Österreichs, die Reißbeck-Bergbahnen, wurde nach Revisionsarbeiten mit 1. Juni wieder in Betrieb genommen. Die Bergbahn überwindet Geländeneigungen bis zu 82 Prozent. Aufgrund ihres ausgeklügelten Bremssystems zählt diese Standseilbahn zu den sichersten Aufstieghilfen.

HEUTE IM

SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite für unsere deutschsprachigen Leser/innen

Zentralverband zu offiziellem 10.-Oktober-Landesprogramm: „Feiern im alten Gewand – Slowenen als lediglich Staffage!“

Die Vorstellung des Konzeptes der Feiern des 10. Oktobers 1990 am vergangenen Donnerstag durch LH Haider haben den Standpunkt des Zentralverbandes slowenischer Organisationen bestätigt, bei diesen Feiern nicht mitzutun. Das erklärte der Sekretär des Zentralverbandes slowenischer Organisationen dr. Marjan Sturm. Das slowenische Wort sei bei den Feiern nach wie vor verboten und die slowenische Volksgruppe sollte lediglich als Staffage mitwirken. Der Inhalt der Feiern entspreche der Tradition der Feiern des Sieges des Deutschtums über die slowenische Volksgruppe, heißt es in der Presseausendung des ZSO.

„Es muß festgehalten werden, daß die diesjährigen Feiern sogar eine weitere Entwicklung nach rechts aufzeigen, zumal zum ersten Mal die Ulrichsbergfeier in die offiziellen Landesfeiern einbezogen wird und völlig unkritisch Kranzniederlegungen auch bei jenen durchgeführt werden, die in den Jahren zwischen 1938 und 1945 keine rühmliche Rolle in Kärnten gespielt haben. 70 Jahre danach wird also die Volksabstimmungsfeier in einem Stil durchgeführt, der in die Vergangenheit zeigt, nicht aber in die Zukunft“, erklärte abschließend Dr. Sturm.

Wie deutsch- und vergangenheitslastig sowie gleichzeitig die slowenische Volksgruppe, deren Sprache und Kultur ausgrenzend, das nunmehr vorgelegte offizielle Programm ist, zeigen die auf der Pressekonferenz genannten Programmschwerpunkte und die Antworten Haiders auf Journalistenfragen ernüchternd auf:

Landeshauptmann Dr. Jörg Haider, flankiert von Grenzland Jahrbuch-Autorin 2. Landtagspräsidentin Trattning und dem Festorganisator von 1980, Ing. Prugger, stellte gleich bei der Vorstellung des Konzeptes für die Landesfeiern zu Beginn der Pres-

sekonferenz fest, daß Programm im Festkomitee einstimmig, also mit den Stimmen aller drei im Landtag vertretenen Parteien beschlossen worden und bis auf den Punkt „Jugend für Kärnten“ (Abendveranstaltung am 9. Oktober) nichts mehr verhandelbar sei...

Das Programm der offiziellen Landesfeiern beginnt am 6. Oktober nachmittags im Klagenfurter Konzerthaus mit einem sicherlich kräftigen deutschnational-windischem Paukenschlag in Form der bekannten, von Jahr zu Jahr wiederkehrenden Feier des Abwehrkämpferbundes. Mit dem am Abend im Villacher Kongreßhaus stattfindenden Alpen-Adria-Jugendtreff soll offensichtlich ein „neutralisierender Effekt“ erzielt werden, wurden zu dem „Treff“

doch Musik- und Folkloregruppen aus Kärnten (laut Haider auch die slowenische Gruppe „4J“), Friaul, Slowenien und Kroatien eingeladen, wobei es eine dreisprachige Moderation geben soll. Auch ein Schriftsteller aus der Volksgruppe soll auftreten.

Am Sonntag, dem 7. Oktober 1990, voraussichtlich auch Wahlsonntag (Nationalrat), „ruft“ der Ulrichsbergfeier laut Haider „Europafeier“, am 8. Oktober ist dann im Konzerthaus in Klagenfurt der Festabend „Cantus Carinthus“ geplant.

Am 9. Oktober sind Kranzniederlegungen an den Gräbern von Dr. Lemisch, Dr. Wutte, Feldmarschall Hülgerth, Dr. Steinacher („Sieg in deutscher Nacht“), Vizekanzler Ing. Schumy u.a. vorgesehen, ebenso die Feier beim Ehrenmal des Soldatenfriedhofes in Annabichl. Am 9. Oktober treten ferner der Gemeinderat von Klagenfurt und der Kärntner Landtag – Redner Präsidentin Achatz und LH Haider, – zu Fest-sitzungen zusammen. Am Abend sind Veranstaltungen in den Gemeinden, ein Stern-

marsch der Jugend nach Klagenfurt mit Kundgebung und Festansprachen von Jugendvertretern und Haider, sowie Höhenfeuer und Glockengeläute geplant. Zur Jugendfeier will Haider noch die slowenischen Jugendorganisationen einladen...

„Wie gehabt“ auch der 10. Oktober mit dem „Landesfestzug“, der heuer etwas kürzer als 1980 (6:17 Stunden...) werden soll und dem eine Feierstunde mit Ansprachen des Klagenfurter Bürgermeisters Guggenberger, Landeshauptmann Haider, Bundeskanzler Vranitzky und Bundespräsident Waldheim folgen wird. „Kärnten singt, tanzt und spielt“ auf verschiedenen Plätzen Klagenfurts, sowie Haider's Empfang für die Ehrengäste der Feier, darunter auch die Landeshauptleute Österreichs und die Regierungschefs der Länder der ARGE Alpen-Adria (Letzere hat Haider bereits eingeladen, die Antworten stehen jedoch noch aus), werden den Abschluß der fünf Tage dauernden Spektakels bilden.

Haider informierte im Rahmen der Pressekonferenz auch darüber, daß ein Erlaß an alle Schulen im Lande ergehen werde, der die „verpflichtende Abhaltung von Schulfestern sowie die Vermittlung des Gedankens des 10. Oktober“ anordnet. Zum Jubiläum werde es weiters eine dicke Festbroschüre und Festaufkleber „Ein Kärnten – 10. Oktober 1920-1990“ geben. Sowohl die Festbroschüre, wie auch der Aufkleber werden nur Deutsch und nicht zweisprachig gehalten sein, „weil die Staatssprache Deutsch ist“ (Haider).

Auch Rat sagte seine Teilnahme ab

Der Rat der Kärntner Slowenen sagte in einer Presseausendung seine Teilnahme an den 10.-Oktober-Feiern ab und dementierte Presseberichte, wonach er seine Mitarbeit für diese Feiern bereits zugesagt hätte. Zentralsekretär Mag. Marjan Pipp, vom Rat der Kärntner Slowenen: „Haider ist vor den altzöfischen deutschtümelnden Tradi-

tionsverbänden wiederum in die Knie gegangen. Man könne den Veranstaltungen nach dem vorgelegten Konzept nur noch einen amüsanten Verlauf wünschen. Der Rat der Kärntner Slowenen werde seinen Namen für reaktionäre Veranstaltungen jedenfalls nicht hergeben“, heißt es abschließend in der Presseausendung.

Der Volksgruppen-Beirat: Keine Mitbestimmung, nur ein Minimum an Mitsprache und „schwaches Anhörungsrecht“

Als „im Augenblick noch das Beste, was wir haben“, bezeichnete im Rahmen des 24. Internationalen Minderheitenseminars zu Pfingsten im Karl Brunner-Haus in Neumarkt in der Steiermark der Vertreter des Bundeskanzleramtes Dr. Tichy die Volksgruppenbeiräte für die ungarische Volksgruppe im Burgenland sowie die Kärntner Slowenen. Gleichzeitig sprach er die Erwartung aus, daß auch die burgenländischen Kroaten ihren Beirat in Bälde konstituieren würden.

Mit seiner „Augenblicks-Formulierung“ deutete Dr. Heinz Tichy ziemlich unmißverständlich an, daß er die derzeitige Form (und auch Kompetenz – Anm. d. Red.) noch weit von einer optimalen Vertretung der Interessen der Volksgruppe gegenüber dem Bund entfernt sieht und – so der Volksgruppenexperte beim Bundeskanzleramt – zunächst ein Klima der Toleranz und Kooperation geschaffen werden müsse, um eine neue (kompetentere?) Form der Vertretung der Volksgruppeninteressen gegenüber der Bundesregie-

rung zu finden und auch zu verwirklichen.

Was die Bilanz nach knapp einem Jahr Slowenen-Beirat anbelangt, so könne „sehr schwer von konkreten Ergebnissen“ gesprochen werden, da die bisherigen Sitzungen in erster Linie von Fragen der finanziellen Förderung der Volksgruppe, der Geschäftssprache des Beirates, der innerhalb des Beirates voneinander abweichenden Standpunkte zum 70-Jahr-Jubiläum der Kärntner Volksabstimmung sowie der Stellungnahme zu den beiden Gesetzesentwürfen im Bereich des

Minderheitenschulwesens geprägt waren. In der Schulfrage – so Dr. Tichy vom Bundeskanzleramt – seien „einige verhärtete Fronten aufgeweicht worden“, Fragenkomplexe wie die slowenische Musikschule, das zweisprachige Kindergartenwesen sowie andere für die Volksgruppe wichtige Fragen worden jedoch erst der richtige Gradmesser für die Beurteilung des Slowenen-Beirates sein.

Was die rechtliche Kompetenz des Volksgruppenbeirates sowohl für die slowenische Volksgruppe wie auch für die übrigen Volksgruppen in Österreich anbelangt, machte Dr. Tichy deutlich, daß diese ganz sicher nicht in die Kategorie „Mitbestimmung“ einzuordnen ist, sondern lediglich „ein Minimum bei der Mitsprache beinhal-

tet“. Im Volksgruppengesetz 1976 sei lediglich die Anhörung des Beirates bei die Minderheiten betreffenden Gesetzen verankert, wobei selbst eine Nichtanhörung des Beirates keine rechtlichen Sanktionen, wie etwa die Neuaufrollung eines Verfahrens wegen Gesetzesverletzung, zur Folge hätte. „Das Anhörungsrecht des Beirates ist ein schwaches Recht“, stellte Dr. Tichy klar.

Hinsichtlich des praktischen Einflusses der Beiräte auf die Minderheitenpolitik des Bundes bzw. Landes vertrat Dr. Tichy die Ansicht, daß hier die Qualität der Beschlüsse des Beirates eine Rolle spielen werde. „Je größer die Übereinstimmung im Beirat, umso stärker wird die hohe Politik zum Nachdenken gezwungen sein“, formulierte Dr. Tichy.

Der Landeshauptmann teilte ferner mit, daß zum 70-Jahr-Jubiläum der Volksabstimmung vom ORF eine Dokumentation gedreht werde. Sollte der ORF den wissenschaftlichen Anforderungen gerecht werden, so Haider – würde vom Land Kärnten die Dokumentation als Video-Clip für Schulen angekauft werden.

Die Aufnahme eines Vertreters der slowenischen Volksgruppe in die offiziellen Rednerlisten (Festsitzung Landtag, Landesfeier usw.) sei nicht geplant erklärte Haider, während Chef-Organisator Ing. Prugger die beiden slowenischen Kulturverbände und der Volksgruppe angehörende Wirtschaftstreibende „einlud“, am Landesfestzug teilzunehmen.

Das 10.-Oktober-Spektakel wird sich nach Angaben von LH Haider „in einem Rahmen von 6 bis 10 Millionen Schilling bewegen“...

„Žive naj vsi narodi!“, so zapeli udeleženci kolesarske akcije „Dvojezičnost naj se vidi“, ko so se na binkoštni ponedeljek okrog 14. ure zbrali ob okrašenem dvojezičnem topografskem napisu v Šmihelu nad Pliberkom, enem izmed redkih dvojezičnih napisov, ki so jih srečali v Podjuni. Več je bilo tistih, katerim so morali šele dodati slovenski napis. Škoda, da je bila akcija slabo organizirana – do Pliberka se je nabralo med 50 do 70 udeležencev. Dobra zamisel bi vsekakor lahko pritegnila več mladostnikov iz prizadetega dvojezičnega območja.

Mirna kolesarska akcija za dvojezične napise

dr. ŠTEFKA VAVTI

Vreme za kolesarjenje je bilo kar idealno: sonce je kdaj pa kdaj pokukalo skozi oblake, ki so dajali blago dejno senco.

V Globasnici je kolesarje(ke) iz Železne Kaple, Škocijana, Velikovca, Šentprimža, Žitare in Dobrle vasi čakalo okrepčilo. Zaslužen odmor. Tam so se zbrali tudi udeleženci, ki prej – deloma zaradi organizacijskih

pomanjkljivosti – niso našli skupne poti.

Vzrok akcije: pred trinajstim leti je začela veljati odredba k Zakonu o narodnih skupnostih, ki predvideva dvojezične krajevne napise samo še na eni tretjini dvojezičnega ozemlja, čeprav bi ti napisi po 7. členu ADP morali biti dvojezični povsod tam, kjer živijo slovensko govoreči Korošci. Aktivisti so s kolesarsko akcijo hoteli opozoriti na to pomanjkljivost.

„Naš cilj je, da dobimo

dvojezične napise povsod tam, kjer živimo Slovenci, zato nameravamo z akcijo nadaljevati vsako leto – vedno v drugi dolini. Prihodnje leto se bomo srečali v Rožu“, je v razgovoru dejal predsednik KSSŠD Milan Piko. KSSŠD je bil tudi iniciator te letošnje akcije.

Milan Piko je bil prepričan, da je akcija dosegla svoj cilj, pozitivno je ocenil predvsem tudi dejstvo, „da s policijo in javnostjo ni bilo nobenih težav.“ V Pliberku, kjer je bil

cilj akcije, se je zbralo okoli 70 kolesarjev/k, ki so se okrepčali ob pripravljeni jedi in pijači in se pozabavali ob pop/punk glasbi mariborske skupine „Center za dehumanizacijo“.

Bolj negativne izkušnje je imela skupina, ki se je pripeljala iz Velikovca: „Nekdo nas je iz avta zmerjal, naj gremo v Jugoslavijo demonstrirati“ (Vouk). Nekateri turisti pa so se pozanimali o namenu akcije. „Akcija je v redu, ker na miren način pokaže, da situacija glede dvojezičnih napisov še ni zadovoljivo rešena. Obžalujem pa, da je bila organizirana na hitrico – to se vidi po odmevu. Pomembno bi bilo, da si s takšnimi akcijami ne nabiramo „minus-točke“, se je kritično izrazil Andrej Wakounig (KSOO, EL Pliberk). „Treba bi bilo vključiti mladino na podeželju, ker ima takšna akcija tem večji uspeh, čim višja je udeležba. S slabo organizacijo pa se ustvarja malodušje.

Akciji res ni uspelo dolgo opozarjati mimovozeče in idoče na dvojezičnost Podjune: ko sem se okrog 16. ure spet peljala proti Celovcu, so delavci pristojne cestne uprave že odstranjevali okras s šmihelske dvojezične table ..., slovenski napisi, ki naj bi viseli na zgolj nemških tablah, pa so bi že „pospravljeni“.

bil vreden „mirne“ akcije, ki bi – tudi če je mirna – odmevala.

Z odprtjem meja na vzhod postajajo slovanski jeziki vse bolj atraktivni. Znanje slovenskega jezika je v mnogih podjetjih, trgovinah ipd. na Koroškem zaželeno. Lahko smo torej ponosni na dvojezični karakter južne Koroške.

Za drugo leto, v Rožu, želim organizatorjem pri pripravi na kolesarsko akcijo več uspeha, tako da se bo „splačalo“ poslati vabila tudi drugim (nemškim) koroškim medijem.

Sonja Starc, dijakinja, Škocijan: Všeč mi je, da ima vsaka vas svoje slovensko ime, želela pa bi si, da bi se to videlo tudi na napisih, povsod tam, kjer živimo Slovenci. Rada govorim slovensko in bi zato bila tudi vesela, če bi ta naša kolesarska akcija uspela.

Mirko Ogris, Galicija, bivši dijak slov. gimnazije:

Namen akcije je, da se po vaseh vidi, da je okolje tudi slovensko – ne samo nemško. Ni pa dovolj, če so dvojezični samo topografski napisi na začetku oziroma koncu vasi – dvojezični naj bi bili tudi kažipotip ipd. Pričakujem, da bo javnost bolj pozorna, s tem bi bil cilj dosežen.

Joži Wutte, Mala vas pri Globasnici, KSSŠD: Opozoriti hočemo javnost, da vprašanje dvojezičnih topografskih napisov na južnem Koroškem še ni zadovoljivo rešeno. Radi bi pritegnili tudi več nemško govorečih mladostnikov iz prizadetega okolja, to pa nam letos žal ni uspelo.

KOMENTAR

dr. ŠTEFKA VAVTI

Mirna, nenasilna kolesarska akcija za dvojezične napise! – Zamisel je dobra, kajti kolesarjenje postaja vse bolj priljubljeno in atraktivno, in na miren način opozarjati na pomanjkljivosti – saj pogrešamo precej dvojezičnih napisov! – bi bila vsekakor alternativa, ki bi zmanjšala konfliktini potencial med slovensko in nemško govorečimi Korošci.

Gandi je nekoč s svojimi nenasilnimi akcijami in uporom spravil na noge Indijo – in je s tem pokazal moč upora, ki izhaja brez nasilja.

...DA NE BOMO ZAMAN PRITISKALI NA PEDALA!

Zavedam se, da tega velikega zgodovinskega dogodka nikakor ne moremo primerjati z našo kolesarsko akcijo, mislim pa, da bi z dobrimi pripravami tudi pri nas spravili na noge več kot 70 mladostnikov: vključiti bi bilo pač treba vse mladinske organizacije, po možnosti tudi nemško govoreče prijatelje.

Jasno je, da slaba organizacija akcije slabo učinkuje – ne samo na udeležence, temveč tudi na javnost („samo peščica jih je!“). Prav tega bi se morali organizatorji pri

svojih pripravah bolj zavedati.

Eden izmed udeležencev je dejal, da bi si morali s takšnimi akcijami zbirati „plus“, ne pa „minus-točke“. Tako gledano pa je – preden se na hitrico nekaj „skupaj sklampa“, samo, da potem lahko rečemo, da smo bili aktivni, da smo nekaj storili – bolje premisliti, ali se trud glede na cilj, ki je visoko pristavljen, splača.

Cilj, ki si ga zastavili iniciatorji akcije – več dvojezičnih topografskih napisov na dvojezičnem ozemlju – bi

Umetniški izraz nepriznanih

Julija lanskega leta je bila v Schlainingu ustanovljena organizacija „Roma – društvo za podpiranje ciganov“, ki si je zastavilo nalogo, da večinski narod seznanja s problemi in kulturo Romov in Sintov. Ta namreč narod Romov in Sintov bolje pozna pod žaljivim nazivom „cigani“.

Da bi večinski narod vsaj na Dunaju nekoliko bolje spoznal kulturo tega „potujočega naroda“, ki je še danes v bistvu socialno zapostavljen, je omenjeno društvo pod vodstvom dr. Ursule Hemetek začelo s ciklom prireditev o Romih in Sintih, ki potekajo v lokalu Celeste v Hamburgerstraß 18 (5. dunajski okraj).

Cikel prireditev pod geslom „Izjemoma cigani – kultura Romov in Sintov“ nudi bogat prerez umetniške ustvarjalnosti (slikarstvo, glasba, literatura) tega naroda, hkrati pa si je društvo zastavilo tudi nalogo, da s temi prireditvami prispeva k informiranju javnosti o položaju in potrebah uradno zanikanega naroda.

Začetek tega cikla je oblikoval slikar Karl Stojka skupaj s svojim nečakom, mednarodno znanim jazz-kitaristom Harrijem Stojko. O usodi ciganske deklice v času nacionalsocialističnega nasilja je brala Philomena Franz, ki je napisala avtobiografski roman o trpljenju v

Auschwitzu. Na filmskem večeru pa so prikazali dokumentarni film Johannes Flütscha „Nežnost in jeza“, dr. Claudia Mayerhofer iz Beljaka pa je predavala o kulturi Ciganov na Gradiščanskem.

Cikel prireditev bo trajal še

do 28. junija, v njem bodo med drugim nastopili tudi člani ansambla jugoslovanskih Romov, za zaključek pa bo velika podijska diskusija na temo „Narodna skupina išče priznanje“, na kateri bo 28. junija sodeloval tudi kancler Vranitzky.

Slovenski kulturni zbor

V ponedeljek, 4. junija je v Ljubljani v Cankarjevem domu potekal Slovenski kulturni zbor, ki se je sestel na iniciativo Društva slovenskih pisateljev v pričakovanju, da se bo z njim zapolnil kulturnopolitični vakuum, v katerega je slovenska kulturna politika zašla po ukinitvi dosedanjega socialističnega sistema. Poleg pisateljev so se zbora udeležili kulturniki in umetniki z drugih področij umetniškega in kulturnega snovanja na Slovenskem.

Slovenske kulturnike in umetnike globoko skrbi slabšanje položaja kulture v času globoke ekonomske krize in razformiranja samoupravnih kulturnih institucij. V referatih, ki so jih imeli na to temo, je prišla do izraza predvsem skrb zaradi veliko preskromnega državnega proračuna, ki naj bi bil namenjen kulturi. Kulturne institucije, avtonomne kulturne skupine in svobodni umetniki se bojijo, da bodo tako ustanove kot

tudi umetniške iniciative posameznikov obsojene na životarjenje, saj bi utegnili brutalnost uveljavljajočega se tržnega sistema in vsesplošna politizacija ohromiti slovensko kulturo.

Kot vrhovni zbor kulturnikov, v katerem naj bi se svobodno in ne glede na svetovni in politični nazor združevali posamezniki z vseh kulturnih področij, naj bi Slovenski kulturni zbor v prihodnje nenehno analiziral stanje slovenske kulture in ustvarjal nove kulturne vizije ter zastavil svojo vlogo tudi za zaščito socialne varnosti kulturnikov.

O skupnem slovenskem prostoru je spregovorila Maja Haderlap, ki je v svojem referatu nakazala zgodovinske razmejitve med matico in selitveno periferijo ter poudarila pomen dialoga, ki ob upoštevanju različnosti obeh delov naroda gradi na temeljih svobodne in pluralne kulturne komunikacije.

KULTURNE NOVICE

LJUBLJANA.

Založba Wieser je pred kratkim v prostorih Društva slovenskih pisateljev predstavila svoje nove knjige. V slovenskem programu sta izšli pesniški zbirki Iva Svetine „Knjiga očetove smrti“ in Tomaža Šalamuna „Otrok in jelen“, v nemškem pa Draga Jančarja „Nordlicht“ (Severni sij), Slavka Mihaliča „Stille Scheiterhaufen“ (Tihe grmade) in Fulvia Tomizze „Der umgestürzte Turm“ (Preobrnjeni stolp).

TRENTO. – Celovski avtor Robert Gratzler je v Trentu prejel prvo nagrado ITAS, ki sodi med najpomembnejše literarne nagrade zgor-njeitalijanskega prostora. Nagrado je prejel za knjigo s slikami „Dolomiti. Portret pokrajine in njenih ljudi“.

LJUBLJANA.

Založba Pegaz bo oktobra letos izdala knjigo mag. Franca Križnarja „Življenje in delo glasbenika in skladatelja Antona Jobsta“ (1894–1981), ki je znan predvsem kot organist in cerkveni skladatelj.

F. R.

Razgiban koncert v živo: skupina „Plevel“

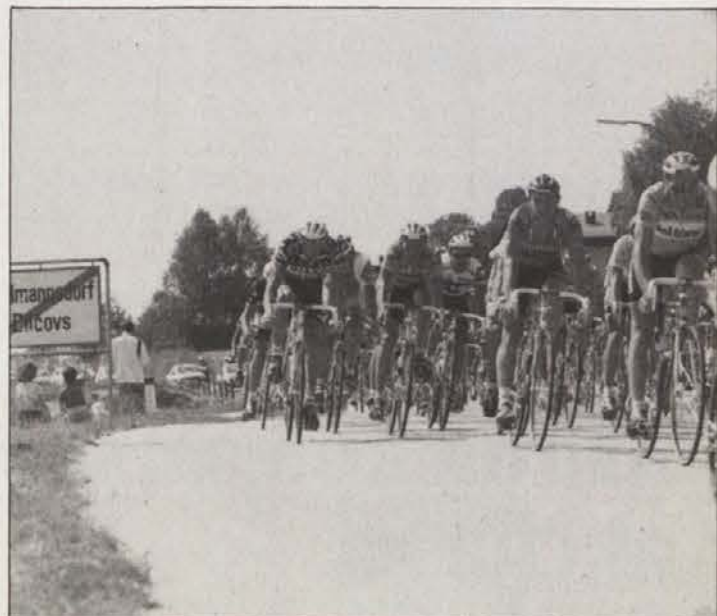
Navdušujoči „Plevel“

V Mladinskem domu SŠD je pretekli teden skupina „Plevel“ izvedla svoj koncert, na katerem so mladi glasbeniki izvajali skladbe s svoje prve in druge plošče. Skupina je zelo dobro utečena, nastopili pa so Gabriel Lipuš, Günter in Robet Lenart, Gert Prix, Günter Hofbauer in Marko Lackner. Napisati, kateri od njih igra kakšen instrument, je skoraj nemogoče, saj so vsi člani skupine glasbeno tako usposobljeni, da skoraj vsak izmed njih igra vse instrumente. Edino Robert Lenart je ves večer igral na bobnih, menjaje pa sta pela Lipuš in Prix.

V imenu Slovenske prosvetne zveze, ki je koncert organizirala, je pretežno

mlado publiko pozdravila Helga Mračnikarjeva in opozorila, da so bile plošče skupine Plevel naprode med koncertom in seveda vsak dan v knjigarni Naša knjiga. V odmoru je z ritmičnimi plesi nastopila plesna skupina Osnovne šole Prežihov Voranc z Raven.

Člani skupine Plevel so navdušili s skladbami, ki so njihove lastne kompozicije, z lepimi in polnimi občutki, a tudi disonančnimi in kritičnimi. Popolno povezanost med izvajalci in poslušalci pa sta nedvomno motila dva snemalca s kamerami, katerih edina skrb je verjetno bila, da sta spremljala koncert iz najbolj nemogočega zornega kota.

Najboljši kolesarji sveta na bilčovski cesti.

Kolesarska dirka bila le okvir za vaški praznik...

Minuli četrtek niso prišli na svoj račun le ljubitelji kolesarstva, temveč tudi vsi tisti, ki ljubijo družabnost. Gre seveda za etapi Gira d'Italia, ki sta prvič potekali izven Italije. Da so ju izvedli prav na Koroškem, je zasluga prav tistih, ki računajo na reklamni učinek – slike s te etape so šle po svetu –, največji delež pri tem pa imajo prav koroški davkoplačevalci, saj so za vse ekipe, ki so v uniformah žandarmerije, požarne brambe in policije skrbela za varnost in red ob

progi okrog Vrbskega jezera, skozi Šentilj, Bilčovs, Kotmaro vas in Celovec, prispevali kar dva milijona šilingov. Ni torej čudno, da so Korošci ob progi kolesarske dirke ta dogodek tudi izdatno proslavili...

Tako je bila kolesarska tekma tudi v Bilčovsu pravi povod za družabni dogodek. Na Gori so postavili veliko točilnico, kjer je bilo seveda mogoče tudi kaj prigrizniti, v samem Bilčovsu pa se je praznovanje na velikem parkirišču pri zadrugi začelo že

V vročini je še kako prijal hladen sladoled.

V spremstvu športnikov: rezervna kolesa...

Zastavice Giro d'Italia so razveselile najmlajše.

Slike: Mohar

opolodne: na žaru so se vrteli piščanci, pri točilnici se je začela gneča, na klopih in ob cesti pa so Bilčovščani in prišleki iz drugih krajev nestrpno čakali na trenutek, ko bodo pridrveli kolesarji in spremstveni avtomobili.

Dobro da so kolesarji kar trikrat prevozili progo, saj so radovedneži tako lahko rekli, da so videli najboljše kolesarje sveta vsega skupaj vsaj dobro minuto. Starejši moški pa se je pošalil na svoj način: „Kolesarji so tako hitro mimo, da je še sreča, da mladi Miklavž neprekinjeno streže!“ Ob tem pa je športni dogodek dejansko lahko postal družabni dogodek. Ob glasbi v živo in sijajnem vremenu je seveda rasla tudi žeja, le vodja bilčovske pošte je potožil: „Vse se veseli, jaz pa moram kot edini Bilčovšan delati!“

Ob Giro d'Italia pa se ljudje niso le poveselili, temveč tudi pošteno jezili. Rožansko cesto v Celovcu so zaprli že ob 9. uri dopoldne, v času dirke pa je bila prepovedana vsakršna vožnja v njeno obratno smer. Seveda so

dirko in žandarje vsaj po tihem preklinjali tudi kmetje domačini, ki bi lahko prav to popoldne izkoristili za spravljjanje sena, pa so morali čakati ob cesti, dokler kolesarji in spremstveni avtomobili niso oddirjali proti sosednji vasi...

Prav s kolono spremstvenih avtomobilov in težkih policijskih motorjev pa tudi nekateri žandarji niso imeli veselja. Tako je eden izmed njih opozoril na „neumnost“, da kolesarje spremljajo italijanski policaji: „Tega dejanjsko ne morem razumeti. Če gre samo zato, da mora nekdo sedeti na motorjih, bi to lahko storili tudi mi sami. Motorjev imamo namreč dovolj!“ Drugi žandar pa se je jezil tudi nad tem, da je tekmo relativno nizko spremljal tudi italijanski helikopter: „Vrag vedi“, je dejal, „česa vsega ne snemajo. Sicer je avstrijskim državljanom prepovedan dostop do tako imenovanih vojaško zaščiteneh področij, italijanski helikopter pa leti kar čez množico takih objektov in snema...“

Domačin, ki je slišal ta

pogovor, pa je temu še dodal: „Če bi torej na televiziji lahko videli sicer tako zaščiteno območje, bi lahko kvečjemu poklicali na pomoč še naše lovce prestreznike, toda ta tajnost bi bila tudi v tem primeru že izdana. Samo pomislite, če bi bil to jugoslovanski helikopter...“

V isti sapi pa se je domačin spomnil tudi velikanskega števila žandarjev ob cesti in si zastavil vprašanje, kdo ta čas pred roparji varuje npr. banke. Toda na to vprašanje je žandar vedel pomirljiv odgovor: „100 mož so nam poslali iz posebne enote, ki sicer nadzoruje samo demonstracije. Ti policaji in žandarji nikomur ne manjkajo!“

No, če je pa tako, pa je bil skrajni čas, da je bila dirka končana, da je v Celovcu kot prvi prevozil cilj neki Avstralec, katerega ime je bilo hitro pozabljeno, ostalo pa je praznično vzdušje, ki ga je nekoliko zmotil le strah pred žandarji, ki bi utegnili stati za prihodnjim ovinkom – seveda z balončkom za alko-test,...

Andrej Mohar

...in italijanska policija.

Skrbel je za polne trebuhe in dobro podlago.

Nov projekt na isti lokaciji?

SINČA VAS. – Postavljenega roka za izvedbo ekološkega projekta se tovarna Leitgeb v Sinči vasi ni držala, zato pa predsednik Leitgebove akcijske družbe dr. Hubert Dlaska napoveduje, da Leitgeb namerava zdaj izvesti popolnoma nov načrt: „Zgradili bomo povsem novo podjetje, v katerem plošč ne bomo izdelovali več po običajni (mokri) metodi, temveč na povsem nov in suh način. Za izvedbo tega načrta bomo potrebovali predvidoma 500 milijonov šilingov.“

Kot dr. Dlaska zatrjuje, bi Leitgeb po tej investiciji postal ekološko popolnoma čisto podjetje, saj bi odpadke vse emisije, ki zdaj obremenjujejo okolico. Toda ob tej napovedi ostaja tudi dolo-

čena negotovost. Med delavci še vedno vlada skrb za bodočnost, saj še ni odstranjena nevarnost, da bo Leitgeb svojo proizvodnjo v Sinči vasi povsem ukinil. Tudi zdajšnja napoved dr. Dlaske tega strahu ni zmanjšala, saj še nikakor ni gotovo, da bo podjetje Leitgeb ta novi obrat zgradilo v Sinči vasi.

Še preveč je v zavesti delavcev tudi napoved, da bi proizvodnjo iz Sinče vasi lahko prenesli tudi k Funderju v Šentvid, kjer niti ne bi potrebovali dodatnih delovnih sil... V tej zvezi pa se pojavlja tudi drugo vprašanje, ali si Leitgeb s svojo napovedjo, da namerava zgraditi novo tovarno, ne želi le podaljšati roka za izvedbo prepotrebne ekološke sanacije...

Ropar je prišel tik pred zaprtjem

PLIBERK. – Posojilnico-Bank v Pliberku v petek niso obiskale le njene stranke, temveč tik pred zaprtjem tudi doslej še neznani ropar. Ta je namreč vstopil v bančne prostore kot zadnja stranka ter od Karin Pepevnič in Petra Trampuscha zahteval denar. Kasirka mu je dala manjše bankovce, s katerimi pa je bil

ropar zadovoljen. Ušel je z 12.000 šilingi.

Uslužbenec slovenske posojilnice Peter Trampusch je nato tatu pogumno sledil, toda pri železniški postaji mu je ta ušel na stranišče, kjer se je preoblekel (kapuco in hlače je pustil kar na stranišču) in zginil v množici čakajočih na postaji.

Ceprav je žandarmerija takoj začela z načrtno akcijo, roparja do danes še niso našli. Pohvaliti pa je treba dobro sodelovanje med koroškimi in slovenskimi oblastmi.

OGLAS

Oddamo vikend hišico, luksuzno opremljeno (televizor, pralni stroj), za 4 do 5 oseb, v Barbarigi (novo turistično naselje) pri Pulju. Naslov: Nada Mager, Vrhovci, C. XI/2, 61000 Ljubljana.

Višja šola
za gospodarske poklice
Zavoda šolskih sester
v Šentpetru pri Šentjakobu
vabi na

Die Höhere Lehranstalt für
wirtschaftliche Berufe des
Konvents der Schulschwestern
in St. Peter bei St. Jakob i.R.
lädt herzlich ein zur

zaključno prireditve

v petek, 15. junija 1990,
s pričetkom ob 19.30 uri

Naši prireditvi smo
v letu turizma
dali geslo

„Gostoljubnost –
naš kapital“

Po programu, ki ga bodo
izvajale učenke,
vas čakata
ŽREBANJE in
ZAKUSKA.

Za dobro voljo bo poskrbel
trio „DRAVA“

Dobrodošli!

Schlußveranstaltung

am Freitag, dem 15. Juni,
mit Beginn um 19.30 Uhr

Unsere Veranstaltung steht
in diesem Jahr des
Tourismus unter d. Motto:

„Gastfreundschaft –
unser Kapital“

Nach diversen Darbietungen
der Schülerinnen
erwarten Sie eine
VERLOSUNG und ein
kleiner IMBISS.

Für die Unterhaltung sorgt
das Trio „DRAVA“

Wir freuen uns
auf Ihren Besuch!

1490 – Dan smrti Mateja I. Corvina, kralja Madžarske in Poljske (1440-1490), ki ga slovenske legende, ljudske pesmi in izročilo poznajo kot „našega slovenskega kralja Matjaža“.

1880 – 15. aprila se je v Celovcu rodil avstrijski pisatelj Robert Musil (svetovno znan je postal predvsem njegov roman „Der Mann ohne Eigenschaften“, v katerem je na sarkastično-ciničen način obračunal s propadajočo „Kakanijo“ – avstrijsko cesarsko-kraljevsko monarhijo). Jezikovna odredba (19. aprila) za Češko in Moravsko je oblasti in urade cesarsko-kraljeve Avstrije obvezovala, da so morali obravnavati vloge v domačem češkem in slovaškem jeziku.

1848 – 5. aprila, v burnih dnevih avstrijske meščanske revolucije, je koroški slovenski duhovnik in narodni aktivist Matija Majar-Ziljski objavil svojo spomenico 'Kaj Slovenci terjamo?' z zahtevo po zedinjeni Sloveniji.

1865 – Štajersko-koroško-kranjsko naddeželno sodišče je priporočilo sodniškim pripravnikom omenjenega področja, ki so znali samo nemško, naj se takoj naučijo tudi slovenskega jezika (27. aprila). Tudi v začetku leta 1885 je takratni vladni odlok opozarjal celovško sodišče, da je na Koroškem tudi slovensčina – ker je „v deželni običajna“ – sodnijski jezik.

1885 – 29. aprila se je rodil avstrijski pisatelj, novinar (pionir socialno in politično angažiranega poročanja – 'Der rasende Reporter') in komunistični aktivist Egon Erwin Kisch.

1890 – Začetek 1. maja: Ameriška zveza delavcev se je že v decembru 1888 na zasedanju v St. Louis izrekla zanj; ustanovitveni kongres II. delavske internacionale se je zahtevi pridružil. Prvi maj naj bi postal praznik delavstva. Kajpada ni šlo samo za zahtevo po dela prostem dnevu, temveč predvsem za osemurni delovni dan, splošno volilno pravico, socialno zakonodajo in še za marsikaj.

Takratna cesarsko-kraljeva avstrijska vlada se je na ta zgodovinski dan pripravljala trepetajoče in kar se da restriktivno. Victor Adler, ustanovitelj avstrijske socialdemokracije, je ta dan preživel v zaporu. Avstrijski delavci so kljub temu praznovali. V orožarni v Steyru je takratno vodstvo moralo celo dovoliti glasovanje med delavci o tem, ali bo ta dan dela prost ali ne. 7600 od približno 10.000 zaposlenih se jih je odločilo za svoj svobodni delavski praznik.

Prvi maj so leta 1890 delavci praznovali tudi v Celovcu, Beljaku in Borovljah. 25. in 26. maja so v Šentvidu na Glini praznovali prvi koroški delavski praznik, kjer so bili med 600 udeleženci tudi gostje iz Slovenije.

1900 – Korošci v velikih protestnih zborovanjih nastopajo proti podražitvi

Obletnice – preteklost – sedanost

ureja Igor Schellander

piva in za splošno volilno pravico (8. april). (Tako volitve in politika kakor tudi cena in druge okoliščine v zvezi s pivom še sedaj znajo razburiti koroško kri – glej na primer protestno gibanje proti svojčas načrtovani ukinitvi pivovarne v Stihu..., – op. I. Sch.).

1915 – Turški genocid nad Armenci: 24. aprila 1915 so turške oblasti začele z aretacijo 600 vodilnih osebnosti iz vrst armenskih intelektualcev. Njihova usoda so bili zapor, koncentracijska taborišča, deportacije ali javna usmrtnost. To je bil začetek turškega genocida nad armenskimi narodom, ki je bil prvi državnozapoovedani masovni umor v 20. stoletju. Danes ocenjujejo, da je terjal 1,5 milijona smrtnih žrtev. Turčija vse doslej osporava zgodovinska dejstva.

1930 – V Železni Kapli se je rodil Herman Velik (12. aprila), slovenski komunalni politik (od 1965 župan občine Sele), šolnik, kulturni in športni aktivist, urednik Mladega roda (umrl 1. avgusta 1976).

1940 – 'Fall Gelb' se je imenoval načrt za Hitlerjev napad na države Beneluksa in v nadaljnjem na Francijo, ki se je začel 10. maja.

Borovlje, tretji v Železno Kaplo, četrti je oosvobodil kraje pod Svinško planino. Koroški gauleiter Friedrich Rainer je v zadnji izjavi preko celovškega radia izdal zadnje povelje: „Nacional-socialisti in nacionalsocialistke! Zahvaljujem se vam za vašo zvestoto führerju. Njegove ideje živijo v nas! Zdaj se vsi prizadevajte enotno in z vsemi močmi za svobodno in nedeljeno Koroško!“

8. maj – konec 2. svetovne vojne: Enote Kokrškega in Koroškega odreda so prispele v Celovec isti dan kot enote angleške 8. armade. Rainerjev namestnik Natmessnig je v noči od 7. na 8. maj „izročil“ oblast predstavnikom nekdanjih avstrijskih strank. Tomšičeva in Šercerjeva brigada sta se na območju Železne Kaple in Žitare vasi zapletli v hude boje s 14. SS-divizijo „Galizien“.

9. maj: Šercerjeva brigada je po bojih z nemškimi enotami zavzela Velikovec.

11. maj: Dravski most pri Borovljah je bil kljub nemški kapitulaciji 8. maja prizorišče hudih bojov med partizansko vojsko ter nemškimi in domobranskimi enotami, ki se niso hotele vdati. Pri humperškem mostu je padlo približno 180 borcev.

1945 – konec 2. svetovne vojne na Koroškem

2. maj: Štab 4. operativne cone NOV Slovenije je ukazal enotam 14. divizije, da se prebijejo na Koroško in zasedejo dravske mostove in mejne prehode, da bi onemogočili prehod sovražnika.

5. maj: Slovenski partizani so osvobodili Bilčovs in Sele, naslednji dan Šmarjeto v Rožu. Pri Gospe sveti so izobesili slovensko zastavo.

6. maj: Na Koroško pobegne vodstvo slovenskega domobranstva in predsednik kvilinske vlade Jože Basaj.

7. maj: Prvi bataljon Koroškega odreda in Kokrški odred sta osvobodila Bistrico v Rožu. Drugi bataljon Koroškega odreda je prodrl v

Zavezniški komandant za Sredozemlje feldmaršal Alexander je zahteval od Tita umik jugoslovanskih sil iz koroških in štajerskih krajev severno od nekdanje jugoslovanske-avstrijske meje.

15. maj: V bližini Pliberka so se v krvavem boju enot 3. jugoslovanske armade z ustaši in četniki končali zadnji oboroženi spopadi 2. svetovne vojne v Evropi.

16. maj: V Celovcu se je kljub angleški blokadi zbralo nad 500 (večinoma slovenskih) delegatov, ki so izvolili Pokrajinski narodnoosvobodilni odbor, za njegovega predsednika pa dr. Franca Petka.

20. maj: Jugoslovanska armada je na pritisk zahodnih zaveznikov v nekaj dneh zapustila Koroško.

1945 – ustanovitev ÖVP. Socialist Theodor Körner, poznejši avstrijski predsednik je postal dunajski župan (17. aprila); sklep o ustnaovitvi provizorične avstrijske vlade (23. aprila); provizorična avstrijska vlada pod Rennerjevim vodstvom razglasi ponovno vzpostavitev republike Avstrije; vladna izjava Karla Rennerja (29. aprila) za samostojno, neodvisno, antifašistično in nevtrarno Avstrijo.

1950 – Socialdemokratska frakcija v koroškem deželnem zboru je zvezni vladi predlagala, naj se 10. oktober praznuje kot plačan praznik. Predlog je bil zavrnjen iz finančnih razlogov (8. maja).

1955 – Prvi poskusni televizijski program in oddajnik ORF (29. aprila). Podpis Avstrijske državne pogodbe. Sedmi člen (15. maja). Štiri dni za tem se je spet ustanovil protislovenski „Schulverein Südmärk“ (19. maja), mesec dni kasneje tudi razna „združenja staršev“. Nedolgo za tem je sledila tudi obnovitev koroškega Heimatdiensta.

1965 – Mirko Kumer, p. d. Črčej z Blata pri Pliberku, s Koroško volilno skupnostjo

8. 8. 1976: V pripravah na preštevane manjšine so koroški brambovci blagoslovili svoj spomenik v Škocijanu. Aktivistom Solidarnostnega komiteja pa je huda predla: 26 slovensko in nemško govorečih demokratov je žandarmerija ali pretepla ali začasno aretirala. Člani Solidarnostnega komiteja so nato vložili tožbo pri ustavnem sodišču – in uspeli.

Le nekaj mesecev kasneje je bilo preštevane, ki so ga Slovenci uspešno bojkotirali.

(Kärntner Wahlgemeinschaft) dobi 4272 glasov (1,57%), kar ne zadostuje za mandat v deželnem zboru (14. marca).

1968 – Atentat na aktivista študentskega protestnega gibanja Rudija Dutschkeja; študentske množice so isti dan zasedle poslopje založbe Springer, ki je izdajala vulgarno-bulvarski dnevnik „Bild“, ki je takrat masivno hujskal proti kritičnemu študentskemu gibanju in njegovim voditeljem.

1970 – Občinske volitve: 17 samostojnih slovenskih list je v 16 koroških občinah dobilo 2514 glasov ter 25 občinskih mandatarjev (26. aprila).

1975 – Konec državljanske vojne – posledice vietnamske vojne – v Kampučiji;

Čete Rdečih Kmerov so zasedle glavno mesto Pnom Penh (17. aprila). Novi vladarji so nato začeli uveljaviti politiko in družbene razmere, ki so na splošno postale znane pod pojmom „kamenodobni socializem“ in v naslednjih letih (do vojaške invazije s strani Vietnama) izvajale genocid nad lastnim ljudstvom (nad milijon smrtnih žrtev).

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu je po 18 letih popoldanskega pouka pod tujo streho končno dobila svoje novo poslopje (10. maja).

1980 – Avstrija je 6. aprila prvič uvedla tako imenovani poletni čas – ure predstavijo za eno uro naprej.

V kliničnem centru v Ljubljani je umrl predsednik predsedstva SFRJ Josip Broz Tito (4. maja). Pogreba 8. maja v Beogradu se je udeležila tudi delegacija osrednjih organizacij koroških Slovencev.

Pri ponovni izvolitvi avstrijskega predsednika dr. Rudolfa Kirchschlägerja se je prav posebej izkazala slovenska občina Sele, kjer je kandidat z 92,3 odstotka dobil največ glasov v vsej Avstriji (18. maja). Neonacistični kandidat Norbert Burger je pri istih volitvah na Koroškem prejel 3,8 odstotka glasov, kar je več kot v avstrijskem povprečju.

1986 – V Černobilu, v sovjetski republiki Ukrajini, je po neodgovornem eksperimentu prišlo v 4. bloku reaktorja jedrske elektrarne do izpada hladilnega sistema in v nadaljnjem do nekontroliranih jedrskih reakcij, ki so naposled povzročile eksplozijo v reaktorskem bloku in nato največjo tragedijo v zgodovini civilnega koriščenja jedrske energije. Pri katastrofi je bila sproščena velika količina radioaktivnega žarčenja. Radioaktivni delci so se razširili po vsej Evropi, kar je imelo do tedaj še nepoznane negativne posledice za evropsko agrarno gospodarstvo. Sovjetske oblasti so o nesreči informirale prizadeto prebivalstvo Ukrajine in ostale evropske države s takrat še običajno zakasnitvijo. Na desetstisoče prebivalcev so morali nato evakuirati iz prizadetega področja. Sovjetska zveza je zaradi nesreče in neobhodno nujnih ukrepov utrpela škodo, ki je preseгла milijardo rubljev. Toda tudi doslej so bile večji del zamočane dejanske posledice reaktor-ske katastrofe. Šele v vzdušju splošne demokratizacije v sovjetski družbi v javnost prodirajo informacije o stotisočih oškodovanih in zdravstveno prizadetih ljudeh ter dejstva o nezadostnih ukrepih na področju civilne zaščite, zdravstvenega in socialnega varstva.

1989 – 27. aprila: veledemonstracija kitajskih študentov v Bejingu – zahtevam po reformah in demokratizaciji se je priključilo tudi delavstvo in druge skupine prebivalstva.

PIŠE DR. TONE JELEN

Kar težko smo čakali na sporočilo kljub osmim križem neumornega tov. Janeza Weiss, kdaj in kam se bomo to spomlad podali na potovanje pod okriljem Zveze koroških partizanov. Skupaj s tov. Milko sta tokrat postavila „na kolesa“ zanimiv načrt ogleda italijanske Toskane. Preizkušeni in priljubljeni voznik Hanzej je zasedel svoj prostor v avtobusu podjetja Sienčnik in že smo jo v zgodnjih jutranjih urah mah-nili v sončno Toskano.

Obiskali smo Toskano

Po novi avtocesti skozi Kanalsko dolino smo brž premerili Venecijo in se v Padovi za kratek čas priporočili svetemu Antonu za pomaganje, če bi med potjo kaj zgubili. Nižavje reke Pad in slemena zelenega Apenina smo prese-kali z betonsko žago avtoceste, ki vodi proti soncu – „strada del sole“, in prispeli mimo Firenc v center naših načrtovanih ekskurzij, v svetovnoznano zdravilišče Montecatini, ki nas je v hotelu Minerva prijazno sprejelo. Odtod smo se vsak dan napotili na ogled zelene pokrajine, nepozabnih mest in njihovih umetnih ter monumentalnih prič toskanskih mojstrov. Gosto naseljene nižine so preprede z vodoravnimi avtocestami, medtem ko se predvsem v južnih predelih asfaltne proge vijejo okrog položnih gričev od mesta do mesta mimo gostišč in gradičev padronov, veleposestnikov, katerim še danes najemniki garajo za svoje polovične dohodke. Vendar so vrste teh kolonov postale redke, ker so se mnogi podali v svet za bolj-šim kruhom, domačije pa so razpadle ali pa postale cenen plen tujih turistov, medtem ko so polja in travniki zarasli.

Na zapadu smo južno od izliva reke Arno pozdravili Ligursko morje, ob katerem se vijejo nepregledne plaže. Da lepota obale ne bi bila prebo-hotna, jo prekinjajo sivi doki luke Livorno z nešteti dim-niki rafinerij in tovarn, katerih posledice se kažejo v širnih gozdovih mrtvih pinij vzdolž obale, v tako imenovani „ma-remmi“.

Toskana je najzanimivejša pokrajina Italije. V kratkih stavkih je ni mogoče opisati, saj njen kulturni razvoj sega celih tri tisoč let nazaj, najmanj do naselitve Etruščanov, katerih izvor še ni dognan in njihovega jezika strokovnjaki še danes ne razumejo. Ta dolgi razvoj, v katerega so posegali mnogi činitelji, od rimske države preko preseljevanja narodov, hudih borb med raz-nimi vladarji in papežem do ustanovitve današnje Italije, je povzročil vzrast posebnega ljudskega značaja, trdega, vztrajnega, častihlepnega in tudi skromnega. Vse to se je utelesilo v mnogoštevilnih genijih, ki izvirajo iz tega ljud-stva in njegove zemlje. Toskana, ki je bila središče in

srce Italije predvsem v stoletjih poznega srednjega veka, velja tudi danes za svetovno središče umetnosti in umetnostne zgo-dovine. Omejeni prostor teh spominov ne dovoljuje, da bi navajali imena vseh velikanov različnih umetnosti, imenu-jemo naj le pesnika Danteja, katerega rojstno hišo smo si ogledali, vsestranskega umet-nika Michelangela, rojenega blizu Firenc, in še Leonarda da Vinci, stvaritelja nepre-kosljive slike Mone Lize.

Mesta v Toskani se raz-likujejo od naših starih mest predvsem po tem, da niso „zra-sla“ okoli nekega središča, predvsem cerkve, temveč so grajena po načrtih raznih mojstrov, ki so jih umetniško prilagajali danim topografskim pogojem. Tako smo v Lucci videli na glavnem trgu kate-dralo in druge cerkve, ki na to mesto niso postavljene slu-čajno, temveč kot vzvišene točke premišljenega načrta. Kot staro rimsko mesto je imela Lucca tudi svoj amfite-ater, od katerega je danes viden le tloris, ker so hiše na tem arealu zgrajene točno na meji nekdanjih zidov.

Mestece San Gimignano stoji na kopi visokega hriba. Imenujejo ga tudi „srednje-veški Manhattan“, to pa zaradi do 50 metrov visokih stavb, ki so jih v 14. stoletju gradile med seboj prepirajoče se plemiške in bogataške družine. Vsaka je hotela imeti najvišjo in zato je bilo takih takrat kar 72 po šte-vilu. Danes jih je še 15. Za mestece z desetstisoč prebivalci so posebna turistična zanimi-vost.

Udeleženci letošnjega tradicionalnega izleta Zveze koroških partizanov pred znanim poševnim stolpom v Pisi. Zaradi varnostnih razlogov je ogled stolpa možen le od zunaj.

Firence, glavno mesto čudovite dežele Toskane.

Kdo še ni slišal o poševnem stolpu v Pisi, o čudoviti kate-drali in o baptisteriju. Žal si stolpa od znotraj nismo mogli ogledati. Zaprli so ga, da se ne bi zrušil pod pretežo kekega „Bierjogglna“. Posebnost v teh mestih so baptisteriji-krstne kapele. Najimnitnejše so v Firencih, Sieni in Pisi. Te so stale na svojih mestih še preden so ob njih sezidali kate-drale. Vsak novorojeni meščan je bil v njih krščen in mesto je za to, da so te stavbe, ki vse spominjajo na rimski panteon, prav posebno umetnostno okrašene, namenjala posebno pozornost. V Pisi so vse tri stavbe, stolp, katedrala in baptisterij združeni v en sam ansambel sredi velikega zele-nega trga, ob katerem sameva še staro pokopališče. Vzdolž njegovega obzidja pa dajejo tribut najnovejšemu razvoju nešteti zamorci, ki s svojo drobno robo in „umetninami“ oblegajo turiste in romarje.

Mesto Siena je v nekih ozirih morda najzanimivejše od vseh. Kot vsa druga večja mesta predstavlja njegovo sakralno središče seveda katedrala, saj ima, kot vsa druga, tudi svo-jega škofa, baptisterij s čudovi-timi freskami, v katedrali priž-nico iz čistega rdečega mramorja. Tudi tu prevladuje raz-nobarvni mramor, ki so ga naj-več dovažali iz kamnolomov v Carari. Tamkajšnji beli mra-mor še danes sodi za najboljše-ga. Središče Siene pa je poseb-nost zase. Mesto je bilo v sred-njem veku središče, kjer sta se križali poti, sever-jug in vzhod-zapad. Trgovci in romarji so prispevali s svojim denarjem, da so tam nastale prve banke

(la banca = klop). Na klopeh na cesti je potekala menjava denarja. Če je tak bankir postal nelikviden ali je povzročil škandal, so mu bančno klop razklali na dvoje in obesili, a ne njega, temveč obe polovici klopi na visok drog nad ulico in razglasili ban-kirov bankrot (banca rotta = razbita klop). To mesto je torej rojstni kraj bankarstva.

Posebno umetnostno na-črtovano je središče mesta. Hribovitemu terenu prilago-jeno je v obliki školjke zgrajen trg Piazza del campo, ob nje-govem robu pa stoje razne ple-miške palače, glavna med njimi Palazzo comunale, mestna palača, vse v gotskem slogu, grajene od 13. do 15. stoletja. Na tem trgu prirejajo vsako leto po dvakrat konjske dirke, takozvani Palio, vse v srednjeveških nošah. Kako strogi so bili takrat gradbeni predpisi v mestih, nam pove mala zgodba iz Siene. Neki trgovec je leta 1370 ob trgu zgradil novo hišo. V svoji pri-rojeni častihlepnosti se je hotel nekoliko dvigniti nad sosede in njegova hiša je presegala sode-dove za višino celih 40 cm. Siena je imela od leta 1262 posebno natančen stavbeni red in na osnovi tega je mestni svet „delinkventa“ prisilil, da je moral presegajoči del stavbe podreti. Podobno je bilo tudi v Firencih, kjer je stavbeni red predpisoval tudi višino hiš. Tam so namreč gradili veliko število „stolpnic“, kakor smo jih videli v San Gimignano. Po določilih tega stavbnega reda so morali vsi lastniki takih stolpnic nadstropja znižati do dovoljene višine, tako da v

Firencih takih stolpnic ni več.

Firence – Firenze, glavno mesto Toskane, v prejšnjem stoletju tudi nekaj let glavno mesto Italije, sodi med naj-važnejša umetniška središča sveta. Stavim, da ni upoko-jenca, ki bi imel toliko časa, da bi si ogledal vse zanimivosti mesta. Na slikoviti legi na obeh bregovih reke Arno, med zele-nimi griči, je zbrano toliko bogastva umetnosti in zgodo-vine, da ga en sam človek nika-kor ne bi mogel razbrati. Tudi mi smo v enem dnevu lahko obiskali samo najvažnejše točke. Med njimi v prvi vrsti katedralo Santa Maria del Fiore, ki so jo gradili od konca 13. do srede 15. stoletja. Glavno pročelje pa so dokon-čali šele leta 1887. Oblečena je skoraj izključno v beli kararski mramor, ki sploh povsod pre-vladuje. Notranjost ni tako pompozna kot bi bilo soditi po zunanosti, vendar človeka prevzame, ko stopi pod visoki strop. Vso genialnost in veli-čino graditeljev in umetnikov pa spoznaš, ko stopiš pod kupolo, medtem ko se prav občutljivo zaveš svoje majhno-sti in ničevnosti. Pogled na kupolo od zunaj je sicer tudi veličasten, toda njena notra-njost uravnava pogled višje in višje, kakor da se oko že dotika nebeškega svoda. Pri tem zavira pogled samo restavra-torsko ogrodje, ki visi baje že celih deset let. Pa ne samo tu, povsod, kjer se najdejo stare umetnine, so na delu restavra-torji. Zato tudi Loggia dei Lanzi obiskovalcem ni odprta, pravtako nismo mogli vstopiti v galerijo Uffizi in palačo Pitti. Obisk teh smo morali preložiti na kako drugo priložnost. Neovirano pa smo lahko obču-dovali lepote baptisterija in Palazzo Vecchio. Zgrajena je bila v 13. in 14. stoletju kot mestna hiša in sedež senata (Signorie) florentinske repu-blike, pozneje pa je bila vladna palača Medičejcev. Mnoge objekte smo si lahko ogledali le od zunaj in mimogrede, toda kakor v Sieni tako tudi tukaj pod strokovnim vodstvom. Navajanje vsega tega bi bilo preobširno. Kdor zmore mu ne bo žal, če si za drugi obisk vzame več časa. Kdor pa želi dobiti o Firencih vsaj pano-ramski vtis bo zadel pravo, če se poda na trg Michelangela in pred romansko cerkev v San Miniato al Monte, od koder bo lahko užival čudovit pogled na mesto. Kratek sprehod čez Ponte Vecchio, stari most, pa mu bo pokazal v katero smer teče glavna toskanska reka Arno, če ga pri tem ne bo zmo-tila vsakodnevna pomladanska ploha.

Prepolni najrazličnejših vti-sov in spoznanj smo se vsi zdravi in zadovoljni vrnili v svoja izhodišča, kjer lahko še vsak v miru pretehta svojo pri-dobitev tega izleta. Kdor pa vsega tega ne more konkret-neje opredeliti, naj se zaveda, da smo prebili nekaj dni v veseli družbi, kjer ni bilo časa in mesta za običajne preklarije in odvrtna prerakanja.

Slovenski vestnik dvakrat tedensko!

Datum	Kraj	PIREDITVE	Prireditelj
Petek 8. 6.	farna cerkev na Ziljski Bistrici	KONCERT za violino in harfo Izvajata: Igor Kuret (violina) in Barbara Faiman (harfa)	SPD Zila
Petek 8. 6. 17.00	dvorana nad posojilnico Škofiče	MUCA COPATARICA – nastopajo otroci iz Šentjanža	SPD „Edinost“ Škofiče
Petek 8. 6. 20.30	pri Joklnu v Celovcu	LITERARNO BRANJE – Maruša Krese bere iz svoje knjige „Danes“ in iz še neobjavljenih del	KD „Pri Joklnu“, Založba Drava
Petek 8. 6. 19.00	gostilna Weidinger, 1040 Dunaj	PREDAVANJE – Dr. Ivan Žolger, edini slovenski minister v habsburški monarhiji. Predava: prof. Miloš Rybar, Ljubljana	Dunajski krožek
Petek 8. 6. 20.30	na celovški univerzi	PLES UNIVERZE – igrajo: Carinthia-Band, The Bubbles	Univerza Celovec
Sobota 9. 6. 17.00	pri Joklnu v Celovcu	OTROŠKA PRIREDITEV gledališče klovnov Mimo	KD „Pri Joklnu“, Bellandona
Sobota 9. 6. 20.30	pri Mekvavcu na Tešnji (Šentjakob)	ŠTORIJE IN BALDORIJE – koncert Iztok Mlakar (na instrumentih David Šuligoj)	SPD „Rož“
Sobota 9. 6. 19.30	v farni dvorani v Železni Kapli	UMOR V KATEDRALI ponovitev predstave	SPD „Zarja“
Nedelja 10. 6. 9.00	na Vrhu	19. SREČANJE SLOVENSKIH ZAMEJSKIH PLANINCEV – Pohod do Debele griže, nato kulturni spored	SPD Celovec
Nedelja 10. 6. 14.00	v farni dvorani v Šentjakobu	KULturna PRIREDITEV nastopali bodo Suški oktet, Ansambel Korenika iz Šmihela in instrumentalni trio upokojencev iz Šentjakoba. Za jed in pijačo je poskrbljeno!	Društvo upokojencev
Nedelja 10. 6. 9.30	pri cerkvi v Vogrčah	MLADINSKI DAN – In našli so skupni jezik.	Katoliška mladina
Ponedeljek 11. 6. 20.00	Center KSJ, Benediktinski trg 10	ŽENSKA BOLNICA BERTA CALDERON – Predavata: Sonja Kofler in dr. Carlos Flores.	Koroška solidarnost z Nikaragvo
Seda 13. 6. 17.00	v Slomškovem	KONCERT nastopajo: učenci glasbene šole, oddelek Slomškov dom	Glasbena šola
Sreda 13. 6. 20.00	v Mestni hiši v Borovljah	KLAVIRSKI KONCERT – nastopata: Margit Gastrager in Andreja Močilnik	Kulturring, SPD Borovlje
Četrtek 14. 6. 20.00	Dom prosvete v Tinjah	KLAVIRSKI KONCERT – Chung Lee igra dela Franza Schuberta in Franza Liszta	Sodalitas
Petek 15. 6.	v hiši Roberta Musila v Celovcu	PSIHOANALIZA VČERAJ, DANES, JUTRI – Pogovor s prof. dr. Rudolfom Eksteinom	Robert Musil-arhiv
Sobota 16. 6. 20.30	Drabosnjakov dom na Kostanjah	DRABOSNJAKOV PASIJON – nastopajo: igralci iz Roža in z Gur; režija Franci Končan Nadaljnje predstave bodo: v nedeljo, 17. 6. ob 20.30, v soboto, 23. 6. ob 20.30. Predstave bodo na prostem. V primeru slabega vremena bodo preložene na 30. junij in 1. julij ob istem času.	KKZ in SPD „Drabosnjak“
Sobota 16. 6. 20.30	pri Florijanu v Vogrčah	POLETNA NOČ – za ples igra ansambel „Melos“ iz Slovenije	MePZ „Podjuna-Pliberk“
Nedelja 17. 6. 20.00	v ljudski šoli v Žitavi	FOLKLORNI VEČER nastopata domača folklorna skupina, MePZ Valentin Polanšek	Folklorna skupina SPD Trta

Ob 100-letnici obstoja vabi

POSOJILNICA-BANK PODJUNA

na **slavnostno prireditev** z odkritjem spomenika ustanovitelju Janezu Šumahu v nedeljo, 17. 6. 1990 s pričetkom ob 14. uri na dvorišču posojilnice v Dobrli vasi

Kulturni spored bodo oblikovali zbori in skupine iz Podjune. Za jedado in pijačo bo poskrbljeno! Vsi prijatelji naše bančne hiše prisrčno vabljeni!

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 5. 6. 1990

	dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$ 11,70	12,30
za 1 angleški funt	£ 19,60	20,60
za 100 franc. frankov	f 204,50	214,50
za 100 ital. lir	Lit 0,935	0,985
za 100 dinarjev	DIN 90,00	110,00
za 100 švic. frankov	sfr 824,00	848,00
za 100 holand. guldov	Hfl 615,00	634,00
za 100 nemških mark	DM 694,00	712,00

Posreduje: Posojilnica-Bank Zveza-Bank, Celovec

LOTTO

TOTO

7 šestic	3.509.482,-	1 dvanaestica	2.074.006,-
23 petic z dod. štev.	203.182,-	27 enajstic	38.407,-
977 petic	7.174,-	325 desetice	3.190,-
35.856 štiric	260,-	2 stavi	112.460,-
482.494 trojk	24,-	4 jokerji	700.959,-

SLOVENSKI VESTNIK Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za penzioniste 280 šil.); za Jugoslavijo 400 din. (za penzioniste 310 din.).

Ivan Dolenc Za dolar človečnosti

S tem ropotom, ki je bil tako prijeten za moje uho, sem se na mah vzdramil iz svojega malodušja. Stekel sem po stopnicah iz hiše in živahno potegnil iz pločevinaste škatle pismo zame. Ni mi bilo treba brati naslova na zalepnici, saj je vsa letalska pošta bila samo moja.

S predragim pismom v roki sem se vrnil v sobo in ga tam hlastno prebral – prvič, drugič, tretjič – neštetokrat! To sem menda počenjal včasih ves dopoldan, pa četudi je bilo pismo kdaj kratko, pre-

kratko. Bil je to čas velike sreče in velikega veselja. Tudi takrat, kadar so bile novice žalostne in mučne, sem med njimi vedno odkril kaj svetlega in lepega, v skupni jutrišnji dan obrnjene. V teh dolgih urah z domačim pismom v roki se mi je prerijsko življenje zdelo zopet lepše in mikavnejše kot pa je bilo v resnici.

V sebi sem ponovno občutil voljo in moč za neusmiljen spopad z novo vsakdanjostjo okrog mene...

Potem pa mahoma ni bilo nobenega pisma ves teden.

In potem sem še naslednji teden zaman brskal po pošt-nem nabiralniku. Letalske kuverte ni bilo v njem.

Mislil sem, da se bom zrušil. Okrog mene je v pusti sobi zavladala grobna tišina. Velika samota se je še povečala, da je bila nevzdržna. Blodil sem po sobi od okna do vrat, kot da ne vem, da nisem v jetniški celici. Odrinil sem daleč od sebe vse dnevnike, vse knjige, vse konzerve. Ko bi me zdaj lahko videl Allan iz svoje samice, bi rekel, da je po meni! Bled in neprespan in shujšan sem se začel premikati po majhni sobi kot tiste žive sence brez upanja na rešitev, ki sem jih bil tako dolgo in tako sočutno opazoval iz največje bližine.

V teh trenutkih neizmerne slabosti sem si domišljal, da sem ostal pošastno sam. Stopil sem na razpotje, ki so se bili z njim spogledali že toliki izseljenci pred menoj.

Na okroglo mizico pred svojim ležiščem sem si naložil vsa ženina pisma. Vmes je bilo precej listov mojih otrok. Srčkane risbe so krasile te pisane pozdrave iz daljave.

Kakšne pol ure ali morda celo uro sem strmел v to svoje veliko in edino bogastvo. Prisilil sem svojo roko, da je zalistala po teh nežno napisanih sporočilih. Božal sem jih narahlo z dlanmi in jih jel ponovno brati.

To ni trajalo dolgo. Odločno sem si obrisal solzo, ki se mi je spustila po licu, in naglo vstal izza mize. Stekel sem po hodniku v kopalnico. Tam sem se umil z mrzlo vodo, se obiril in počesal.

Čez nekaj minut sem že trdno stopal po zasneženi pešpoti proti restavraciji Kitajca Čana. Pri njem spi jem skodelico sveže kave, pojem za kosilo nekaj zelenega in osvežilnega, potem pa glasno obiščem priseljenski urad in borzo za delo, sem se

odločil.

Tisto popoldne so me zadovoljile tudi negotove obljube. Smejal sem se jim v brk, ker sem vedel, da se rešim tudi brez njih.

Naslednji dogodki so se zvrstili s hitrostjo snežnega plazov, ki ga prerijski svet sploh ne pozna.

(dalje prihodnjič)

Drugačni radio za Koroško

Nedelja, 10. junij '90
od 11. do 13. ure
UKW 100,5 MHz

- „Zaupajmo v lastno moč“ Jürgen Zimmer, univerza Berlin – sodelavec pri poročilu Avstrijske rektorske konference „Položaj in perspektive narodnih skupnosti v Avstriji“
- Initiative brezposelnih „Forstwerkstatt Ternitz“
- Predstavitev skupine Plevel

7.-13. 6.	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV SLOVENIJA	V TEM TEDNU NA TELEVIZIJI
ČE 7. 6.	9.30 Dežela in ljudje; 10.30 Argumenti; 12.15 Klub seniorjev; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 17.10 Black Beauty; 18.00 Mi; 18.30 Dom za živali; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Glasbeni skedenj; 22.00 Dobri vojak Švejk; 23.00 Mlado dekle; 0.35 Zahodno od Santa Feja; Poročila.	12.00 Teniško prvenstvo Francije; 17.10 Leksikon umetnikov; 17.15 Srečanje z živali in človekom; 18.00 Sinha Moca; 18.55 Loto-studio; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Notranjepolitični report; Kulturni report; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Cafe Central – neposredno iz Prage.	9.00 Spored za otroke: Grizli Adams; Zakon v Los Angelesu; 15.55 Poletna noč; 18.10 Mozaik: Osupljiva predstava živali; 18.40 Spored za otroke: Ovčar Hobo; 19.05 Risanka; Dnevnik; 20.00 Vnovič v Bridesheadu; 20.55 Tednik; 22.05 Poletna noč: Murphy Brown; Kdo je Bourne; Črni gad.	
PE 8. 6.	10.30 Lovite dr. Sheeferja; 12.15 Notranjepolitični report; 14.00 Nevestin oče; 16.00 Oddaja za najmlajše; 17.10 Black Beauty; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Dom za živali; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Derrick; 21.20 Zakonodaja v Los Angelesu; Za ljubitelje filmov; 22.50 Moja volja je zakon.	11.55 Leksikon umetnikov; 12.00 Teniško prvenstvo Francije; 17.15 Italija 90: otvoritev, nato Argentina-Kamerun; 20.00 Šport; 20.15 Dokumentacija; 21.00 Medij; 21.20 Kakor nam je všeč; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Šport; 22.50 Nezgodar; 22.55 Kratak film o ljubezni; 1.50 Poročila.	9.00 Spored za otroke: Pisani svet; 15.55 Igorjevih dni; 9.20 Mozaik; 10.20 Vnovič v Bridesheadu; 15.35 Poletna noč; 17.40 Dnevnik; 17.45 Italija 90; 19.45 Risanka; Dnevnik; 20.45 Rumena reka; 21.40 Zakon v Los Angelesu; 22.25 Dnevnik; 23.15 Poletna noč: Murphy Brown; Glas srca; Črni gad.	Avstrijski kabaret še živi Petek, 8. 6. 1990, TV A2, 21.20 – Avstrijska kabaretna skupina „Hektiki“ sodi med najboljše skupine v deželi. Povsem v nasprotju s kakim dunajskim Simplom se izogiba podli dvomnosti in navadi, da naj bi kabaret poskrbel le za smeh. Seveda pa tudi Hektikom ne manjka dvomnosti, ki pa je usmerjena v to, da se poslušalci zamislijo o dejanskih pomanjkljivostih naše družbe. Če pa boste tudi vi podvomili v pravilnost politike v Avstriji, pa so Hektiki s tem že uspeli. V bistvu pa potrjujejo, da avstrijski kabaret še ni mrtev.
SO 9. 6.	9.30 Angleščina; 10.30 Ruščina; 11.00 Naredimo z ljubeznijo; 14.05 Sadovi veselja; 14.50 Gospa Gerti; 16.00 Otroški Wurlitzer; 19.00 Milijonsko kolo; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Kdor reče A; 22.20 V mreži nasilja; 23.55 Vodni pirati na Misisipiju; 1.35 Exlibris: Else Ludwig bere Trude Marzik.	12.40 Leksikon umetnikov; 13.00 Iz parlamenta; 14.00 Teniško prvenstvo Francije; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Slike iz Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; Šport; 20.15 Italija 90: SZ-Romunija; Italija-Avstrija; Arabski emirati-Kolumbija; 23.05 Neposredno; Poročila; 0.40 Exlibris.	9.00 Spored za otroke: Radovedni Taček; Lonček kuhaj; Desetnica; Ciciban, dober dan; Alica v deželi risb; Poletna noč; 18.00 Dnevnik; 18.10 Mednarodna kuhinja; 18.40 Spored za otroke: Cvetlične zgodbe; 19.10 Risanka; 20.30 Kolo sreče; Dnevnik; 22.20 Poletna noč: Murphy Brown; Glas srca.	Nova serija Petek, 8. 6. 1990, TV A1, 21.20 – Prvi spored ponuja začetek nove serije: Zakonodaja v Los Angelesu, ki je skupaj ljubezenskih, zakonskih in drugih zapletov. Kot je za serije značilno, se morajo vedno srečno končati, v kolikor pa se ne, pa gledalcem ostaja tolažba, da morda tudi drugim ne gre najbolje.
NE 10. 6.	9.05 Kako nemška je Avstrija; 10.35 Ta teden se je zgodilo; 11.00 Tiskovna ura; 13.25 Moja ura; 13.40 Sinha Moca; 14.05 Kjer so možje še možje; 17.00 Klub seniorjev; 17.45 X-large; 18.30 Dom za živali; 19.15 Loto; Primer za javnega tožilca; 20.15 Ana Karenina; 22.35 Navihanca v podzemlju.	9.05 Kulturni tednik; 10.30 Egon Schiele; 12.05 Ali nisem obljubil, da bom pripovedoval o Čehiji; 13.00 Dober dan, Koroška; 13.30 Športno popoldne; 15.00 Italija 90: ZDA-CSSR; ZRN-Jugoslavija; Brazilija-Svedska; vmes formula 1 iz Kanade; 0.15 Poročila.	9.20 Otroška matineja: Živ žav; Poltrona expres; Noro, norejša, norišnica; 11.30 Ansambel Ivana Ruparja; 14.45 Kolo sreče; 16.15 Formula 1; 17.00 Dnevnik; 17.10 Asfaltna džungla, amer. film; 18.50 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.00 Italija 90; Jugoslavija:ZRN; 20.40 Italija 90; 22.50 Dnevnik; Videostrani.	Osupljiva predstava živali Četrtek, 7. 6. 1990, TV LJ1, 18.10 – Prvi del poljudno znanstvene oddaje za mlajše gledalce se ukvarja z zgodbo o gnezdih. Ugotovitev: stari škornji, semaforji, pisemski nabiralniki, telefonske celice – neverjetno, kje vse si ptice spletajo gnezda. V teh odločitvah pa je več, kot bi lahko sklepali na prvi pogled. Nenavadni kraji so pogosto rezultat ostre in pronicljive biološke presoje.
PO 11. 6.	9.30 Avstrija v sliki; 10.30 Kjer so možje še možje; 12.20 Iz parlamenta; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Hišnica; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Hotel Raj; 21.08 Mojstri kuhajo; 21.15 Hunter; 22.10 Pozor, on prihaja; 23.40 Na robu noči; 1.10 zahodno od Santa Feja.	17.00 Težišče: Evropa; 17.30 Lindenstraße; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Italija 90: Kostarika-Skotska; Anglija-Irska; 23.00 Dunajski slavnostni teden 1990; 23.45 Aktualno; 23.50 Benny Hill; 0.15 Poročila.	9.00 Mozaik; Zrcalo tedna; 10.05 Slovenska ljudska glasbila in godci; 13.40 Italija 90: Jugoslavija:ZRN; 15.55 Poletna noč; Murphy Brown; Glas srca; 18.00 Dnevnik; 18.40 Spored za otroke in mlade: Radovedni Taček; Alica v deželi risb; 20.00 Luknja; 21.10 Osmi dan; 22.05 Poletna noč.	
TO 12. 6.	9.30 Angleščina; 10.30 Ana Karenina; 12.40 Bangladeš; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Hišnica; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Zveneča Avstrija; 21.07 Giulia; 22.10 Preveč je čustvena; 23.50 Grad krvave zveri; 1.15 Zahodno od Santa Feja; 1.40 Poročila.	17.00 Šolska televizija; 17.30 Orientacija; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Italija 90: Belgija-Južna Koreja; Nizozemska-Egipt; 22.45 Zunanjepolitični report; 23.35 Nočni studio; 0.20 Aktualno.	9.00 Spored za otroke: Zgodbe iz školjke; 9.30 Osmi dan; 15.25 Žarišče; 15.55 Poletna noč; 18.10 Dnevnik; 18.10 Spored za otroke: Lonček kuhaj; Cvetlične zgodbe; 19.30 Dnevnik; 20.00 F. Nicolini: Oče bom; 20.50 Operne zgodbe; Dnevnik; 22.05 Poletna noč: Murphy Brown; Glas srca; Črni gad.	Zapeljiva luknja Ponedeljek, 11. 6. 1990, TV A1, 22.10 – Družina živi v tipičnem novem stanovanjskem naselju v lelemesta v zelo utesnjenem stanovanju. Nekega dne pa mož slučajno preluknja steno v sosedovo stanovanje, ki je dosti bolj udobno. Kadar je sosed na dopustu, pa družina vedno zleze skozi luknjo in uživa navidezno srečo.
SR 13. 6.	9.30 Francoščina; 10.30 Zaročenci; 12.10 Zunanjepolitični report; 15.30 Otroški spored; 18.00 Sinha Moca; 18.25 Dragocenosti iz Avstrije; 18.30 Hišnica; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Drombuschevi; 21.55 Skrivnost črnega kovčka; 23.20 Bela ženska v Kongu; 0.50 Zahodno od Santa Feja.	15.45 Od inflacije do stabilnosti; 16.15 Dežela in ljudje; 16.45 Italija 90: Urugvaj-Spanija; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Didi-show; 20.45 Italija 90: Argentina-SZ; 22.50 Kako nemška je Avstrija; 23.35 Prerekanja; 0.35 Poročila; 0.40 Exlibris: Wolfgang Gasser bere Carla Manzoni.	9.00 Spored za otroke: Medvedov Godrnjavček; Pamet je boljša kot žamet; Oče bom; 18.10 Žarišče; 18.40 Spored za otroke: O fantu, ki je po suhem jadral; Ciciban, dober dan; 19.10 Risanka; 20.00 Prvi ponedeljek v oktobru; Dnevnik; 21.50 Poletna noč: Murphy Brown; Fantom iz opere.	Od izvira do konca rumene roke Petek, 8. 6. 1990, TV LJ1, 20.45 – Potem ko je odkrila izvir Rumene reke, je šla odprava po isti poti, kot jo preteče reka. Drugi del oddaje „Rumena reka“ je posnet v osrčju Tibeta. Odprava je takoj na začetku imela težave, saj je možem pred očmi nenadoma izginila cesta. Potovali so skozi gozdove ob vznožju Anjemačena v pogorju Kunlun, ki obrobajo Rumeno reko s severa. Ti gozdovi so zatočišče divjih živali ter bogata najdišča tibetanskih zeliščarjev. Prvo mesto, na katero je odprava naletela, je bilo Dali, nekdanja prestolnica Činhaja.

RADIO KOROŠKA

18.10-19.00

Četrtek, 7. 6.
Rož-Podjuna-ZiljaPetek, 8. 6.
F. Hafner: PesmiSobota, 9. 6.
Od pesmi do pesmi –
od srca do srcaNedelja, 10. 6.
6.30-7.00: Dobro
jutro na Koroškem –
duhovna misel
(p. R. Tkauč)
18.10-18.30:
Dogodki in odmeviPonedeljek, 11. 6.
Nogometno
prvenstvo se izteka –
pogled nazajTorek, 12. 6.
Partnerski magazinSreda, 13. 6.
Glasbena sreda
Večerna
21.05-22.00:
Zvočno pismo
iz spominov
umetnika pianista
(I. Dekleva)

Fabjan Hafner: Esej o prevajanju

Petek, 8. 6. 1990, 2. del: Peter Handke v obrazložitvi Petrarcoe nagrade za prevajanje o delu Fabjana Hafnerja pravi med drugim: „Hafner pri prevodu tega romana, polnega arhaičnih slik in besed, združuje zvestobo in pogum... Za njegov prevod Lipuševga romana „Jalov Pelin“ ni bilo na voljo nobene metode, najti jo je moral med delom.“ Zanj bo Fabjan Hafner v Sieni prejel Petrarcoe nagrado. Pred nedavnim je bil v skupini koroških slovenskih besednih ustvarjalcih, ki so svoje delo predstavili v Parizu. Za nastop v prestolnici umetnosti je pripravil poseben esej o prevajanju, v katerem med drugim pravi: „Ustvarjanje je poustvarjanje. Ponaredek in druge potvorbe, to sem najbolj jaz. Morda je izvirni greh – posnemanje svojega s tujim – še najbolj, nemara celo edino pravo in pristno izvirno dejstvo in dejanje“.

Dober dan, Koroška

Spored za 10. 6. 1990, ob 13.00 uri

- Mladi za prakticirano dvojezičnost
- Arhitektura na Zilji
- Petrarcoe nagrada za prevajalstvo Fabjanu Hafnerju
- Tekma koscev
- Krožek za vzrejo pujskov
- Nogomet: SAK – WAC

Odpadniki živijo dokaj nevarno

Nedelja, 10. 6. 1990, TV A1, 22.35 – Tudi film „Dva navihanca v podzemlju“ je narejen po uspešnem vzorcu. Harry Valentini in Moe Dickstein, dve manjši ribi med mafijskimi hudodelci, se odločita, da ne bosta več delala v korist gangsterskega šefa Antonyja Castelle. Hočeta si polniti svoje žepe.

Avstrija upa na dobre rezultate

Mondiale '90 Jutri začetek!

Rezultati pripravljalnih tekem so bili spodbudni: avstrijska nogometna reprezentanca se je na svetovno prvenstvo odpravila očitno dobro pripravljena. Tudi mednarodni opazovalci so še posebej visoko ocenili uspeh Avstrije proti evropskemu prvaku Nizozemski, ki jo je avstrijska enajsterica premagala s 3:2. Toda v Italiji Avstrijo že v prvem kolu čakajo težki nasprotniki: Italija, Češkoslovaška in Združene države Amerike.

Medtem ko Avstrijci doslej niso pričakovali zmage proti gostiteljem svetovnega prvenstva (razen da je morda kdo računal z relativno slabo prvo igro Italijanov pri minulih prvenstvih), pa obstaja večja samozavest za odločilno tekmo proti Češkoslovaški, ki jo morajo Avstrijci premagati, če se hočejo uvrstiti v vmesno kolo. Za Združene države Amerike pa vsekakor velja, da jih mora Avstrija premagati, če noče pasti v splošno pozabo. Vsekakor pa velja, da bi to samozavest avstrijske reprezentance, ki jo bo tudi v preizkušnjah svetovnega prvenstva kot kapetan vodil legionar Toni Polster, lahko povečal dober rezultat proti Italijanom, s katerimi se bo že to soboto pomerila v Rimu.

V pripravi na svetovno prvenstvo je v Italiji prišlo do vrste polemik in preprirov, ki jih je povzročila gradnja stadionov (pripetilo se je tudi več smrtnih nezdov, toda v tem prispevku naj ostanemo pri športu in pri pričakovanjih. Že takoj po žrebanju je obveljalo splošno mnenje, da je bila sreča na strani Italijanov, toda prav enako bi bilo mogoče trditi tudi za jugoslovansko reprezentanco, ki je bila uvrščena v skupino D, v kateri so še Zvezna republika Nemčija, Arabski emirati in Kolumbija. Tudi v samem jugoslovanskem taboru ne skrivajo zadovoljstva nad

ugodnim žrebom, čeprav trener Ivica Osim gasi ogenj in svari svoje igralce pred nepotrebnim navdušenjem. Kljub zadržanemu mnenju Osima pa vlada splošno pričakovanje, da bo Jugoslavija napredovala v osmino finala.

Kdo se bo torej še priboril med osem najboljših? Če smo optimisti, računamo torej z Italijo, ZRN, Jugoslavijo in Avstrijo, sicer pa v krog izglednih ekip sodijo še reprezentance Argentine, Sovjetske zveze, Brazilije, Španije, Urugvaja, Anglije in Nizozemske. Seveda pa je tudi pričakovati, da bomo tudi na Mundialu '90 v Italiji doživeli še kako večje presenečenje. Tako torej tudi dan pred začetkom svetovnega prvenstva ni mogoče natančneje napovedovati, kateri dve ekipi se bosta 8. julija dejansko pomerili v finalni tekmi.

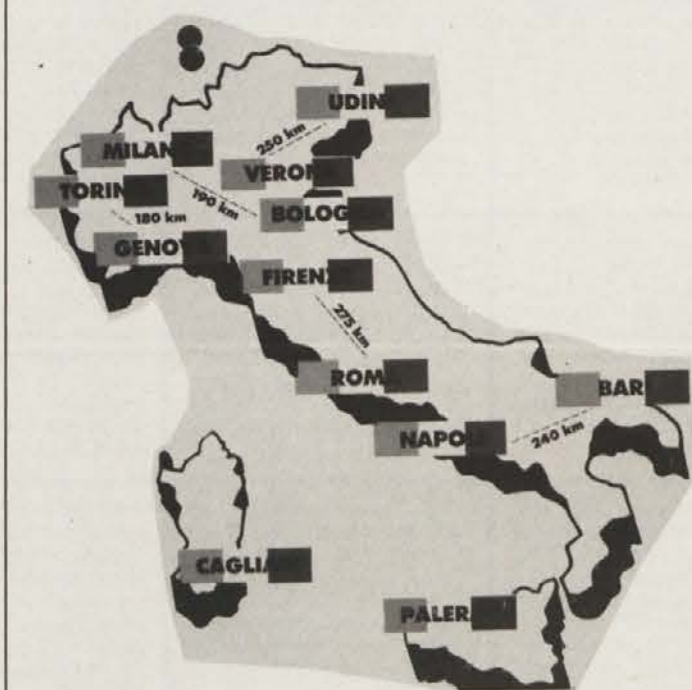
Zanimanje mednarodne javnosti za svetovno prvenstvo v nogometu je vsekakor na višku. Ne le, da so skoraj vse tekme že razprodane, televizijske postaje jih bodo po večini neposredno prenašale tudi skoraj v vse dežele sveta. Upati je le, da bomo dejansko videli res športne dvoboje za naslov svetovnega prvaka. To bi bilo tudi v smislu dobrega zgleda za milijone predvsem mladih oboževalcev nogometa.

Andrej Mohar

Avstrijska reprezentanca s tekme proti Nizozemski. V Italiji pa bodo zanjo igrali: Lindenberger, Aigner, Pecl, Pfeffer, Schöttl, Zsak, Russ, Artner, Polster, Linzmaier, Hörtnagl, Bauer, Ogris, Rodax, Keglevits, Reisinger, Pfeifferberger, Streiter, Glatzmayer, Herzog, Konsel in Konrad. Trener je Hickersberger, njegov pomočnik pa Gebhardt.

IGRAJO V TEH MESTIH

Skupina A:

Italija
Avstrija
Češkoslovaška
ZDA

Skupina B:

Argentina
Sovjetska zveza
Romunija
Kamerun

Skupina C:

Brazilija
Švedska
Škotska
Kostarika

Skupina D:

Zvezna republika Nemčija
Jugoslavija
Arabski emirati
Kolumbija

Skupina E:

Urugvaj
Belgija
Španija
Južna Koreja

Skupina F:

Anglija
Nizozemska
Irska
Egipt

Dr. Ivan Ramšak bo novi trener SAK

Potem ko je SAK že pred nekaj tedni sporočil, da se bo s sobotno tekmo zaključila doba trenerja Lojzeta Jagodiča, se je začelo iskanje njegovega naslednika. Že dalj časa je bil govor o dosedanjem trenerju Pliberka dr. Ivanu Ramšaku, ki se bo od Pliberka na vsak način poslovil s koncem te prvenstvene sezone. Včeraj pa je sekcijski vodja SAK Albin Waldhauer v razgovoru za Slovenski vestnikom izjavil: „Z Ivanom je vse dogovorjeno. Danes zvečer bo odbor SAK le še formalno potrdil, da bo trenersko mesto pri SAK prevzel dr. Ivan Ramšak.“

Seja odbora SAK je bila šele po našem uredniškem zaključku, zato še ni mogoče sporočiti uradnega sklepa, vsekakor pa je računati s tem, da se bo Ramšak dejansko vrnil v vrste SAK in tam prevzel odgovorno trenersko mesto. Drugi kandidat je bil še Jože Fera, ki je v tej sezoni

dr. Ivan Ramšak

treniral moštvo Železne Kaple.

SAK, ki vabi na svojo zadnjo tekmo v tej sezoni na igrišče v Trnjo vasi že v soboto (nasprotnik bo novi koroški prvak WAC), pa se namerava tudi dostojno posloviti od dosedanjega trenerja Lojzeta Jagodiča. Po tekmi je napovedano veliko slavlje na športnem igrišču, vsem, ki bi jih utegnil zadržati neposredni prenos tekme Avstrije proti Italiji, pa odbor SAK napoveduje veliko presenečenje: to tekmo bodo prenašali na velikem televizijskem ekranu kar na igrišču. Pričakovati je torej, da bomo v Trnjo vasi prisostvovali velikemu športnemu dogodku. K temu pa bi v največji meri lahko prispevali tudi igralci slovenskega kluba, ki bi z zmago proti novemu prvaku koroške lige tudi dokazali, da sodijo v koroški vrh in da so le s smolo zgrešili veliki cilj, naslov prvaka.

Slovenski športniki obmejnih dežel 17. junija na Jesenicah

Zveza telesnokulturnih organizacij Slovenije je tudi za letos prevzela organizacijo srečanja slovenskih športnikov iz obmejnih dežel, ki bo potekalo v nedeljo, 17. junija na Jesenicah. Športniki iz Slovenije, Zveze slovenskih športnih društev iz Italije, Porabja in Slovenske športne

zveze se bodo pomerili v nogometu, namiznem tenisu in dekliški odbojki, medtem ko se bosta v rokometu pomerili le ekipi Porabja in Jesenic. Slovenska športna zveza je že prijavila svoje sodelovanje, delegacijo naših športnikov pa bo vodil predsednik SSZ dr. Druml.

Austria Celovec obstala v 2. ligi

Celovška Austria se je vendar še rešila padca v nogometno klet. V svoji zadnji tekmi proti LASK so Celovčani na domačem igrišču igrali neodločeno brez golov in se tako rešili izpada iz druge avstrijske zvezne lige.

Obstoj so označili kot uspeh: seveda, ko pa je tudi mesto Celovec dalo temu klubu na voljo kar več milijonov šilingov in mu zgradilo novo tribuno s sedeži za gledalce.

TERMINI

NOGOMET

Sobota, 9. 6. 1990: Slovenski atletski klub - WAC (Trnjava, 17). Po tekmi veliko slavlje in poslovičev od dolgoletnega trenerja Lojzeta Jagodiča. Na velikem TV-ekranu bo možen ogled tekme Avstrija - Italija.

TENIS

Nedelja, 10. 6. 1990: Teniški klub Bilčovs - TC Allround Celovec (pri Korenu, 9).